

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 9/380 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

RUJAN 2017.

**U NOVU ŠKOLSKU GODINU
U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA!**

Poštovani čitatelji,

pred vama je rujanski broj Ladonje. Mjesec rujan ponovo nas nakon toploga i za mnoge napornog ljeta vraća u redovan život i ustaljene svagdašnje običaje. Školska je godina već mjesec dana u tijeku i već smo navikli da se pri kraju rujna, točnije 28., spomenemo obljetnice beatifikacije blaženoga Miroslava Bulešića. Nadam se da su nam još u sjećanju lijepo svečanosti u Lanišću i u Svetvinčentu kojima smo nastojali obilježiti 70. obljetnicu njegova mučeništva. Ovim svečanostima nije svrha samo obilježavanje događaja iz prošlosti, već nam spomen važnih osoba kao što je blaženi Miroslav može pomoći da dosljednije i bolje živimo svoju vjeru danas i ovdje, a posebno sada kad započinjemo i novu pastoralnu godinu. Veoma važni događaji za našu Porečku i Pulsku biskupiju održat će se i u mjesecu listopadu. Tu posebno valja istaknuti simpozij u Pazinu povodom 70. obljetnice Pazinske apostolske administrature i 40. obljetnice sjedinjenja istarske Crkve. U tome, dakako, posebno mjesto zauzima biskup

porečki i pulski dr. Dragutin Nežić. Za sve je nas važno prisjetiti se ovih važnih događaja za našu biskupiju. To su bili događaji koje su generacije prije nas stoljećima iščekivale. Zar nije hvalevrijedno da te povijesne događaje svi mi bolje upoznamo, a posebno naši mladi, i svećenici i vjeroučitelji i naši uvaženi laici. Upravo u vremenu kad vlada mentalitet da sve sa mnom započinje, da sve počinje sa zajednicom kojoj ja pripadam, da je jedino vrijedno spomena ono što meni odgovara, događaji i osobe iz naše povijesti puno nam govore. Ponajprije nam svjedoče primjerom da su svoje živote i svoje djelovanje u potpunosti posvetili dobrobiti naše Crkve i životu vjere na ovim prostorima. Njihov nam primjer govori da je moguće i u najtežim vremenima i okolnostima ostati vjeran Crkvi, Svetom Ocu i dosljedno i odgovorno živjeti vrednote vjere. U tome je itekako vrijedno spomenuti biskupa Dragutina Nežića, kojega smo i mnogi od nas imali čast upoznati. On je, dakako, na neki način i simbol mnogih vjernika i svećenika koji su i u nezahvalnim vremenima za Crkvu i vjeru ostali dosljedni u življenju vrednota vjere i svojom odgovornošću gradili kršćanski mentalitet da bismo danas u njemu mogli živjeti. Prije 40 godina naša je mjesna Crkva ujedinjena. U zahvalnosti za taj događaj dobro bi do-

šao i jedan mali ispit savjesti za svakoga od nas. Pitanje na koje bi valjalo odgovoriti jest: „Što danas činimo da bismo bili jedno? Jesmo li doista kao kršćani jedinstveni? Postoje li neke vrednote oko kojih bismo se mogli ili trebali ujediniti?“ Upravo bi nam taj jubilej trebao pomoći da doista pokušamo biti jedno, počevši od nas svećenika koji djelujemo u ovoj biskupiji. Valjalo bi promisliti i o tome što učiniti da bude više zajedništva u našim obiteljima, u našim župnim zajednicama i u društvenom životu naše sredine.

Ako svatko od nas u svom zvanju i pozivu pokuša nešto doprinijeti na tom planu, počevši od sebe, onda i obilježavanje spomenutih događaja iz naše prošlosti i te kako ima smisla. To će značiti da ne živimo od svoje prošlosti niti za prošlost, već da učemo iz vlastite prošlosti, činimo boljom našu sadašnjost te s nadom i vjерom idemo prema ljepšoj budućnosti za nas i za one koji dolaze nakon nas.

Poštovani čitatelji, bilo bi lijepo i korisno da se nastojimo uključiti u spomenute događaje, a Ladonja će svakako i slikom i riječju biti tamo gdje treba biti, kao i uvijek kad nastoji pratiti važne događaje u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Poštovani čitatelji, želim vam lijep i ugordan početak jeseni.

Papa pismom ohrabrio japanske katolike

VATIKAN Papa Franjo pozvao je japanske kršćane da se suoče s aktualnim izazovima imajući u vidu svjedočanstva svojih brojnih mučenikâ. U pismu upućenom japanskim biskupima, povodom pastoralnoga pohoda kardinala Fernanda Filonija Zemlji Izlazećeg Sunca, od 17. do 26. rujna, Papa je podsjetio biskupe na brojne mučenike i „skrivene kršćane“ Japana, koji su – kako je rekao – od 17. stoljeća do sredine 19. stoljeća živjeli potajno kako ne bi odbacili svoju vjeru. U pismu je Papa istaknuo da se japanski kršćani suočavaju s „izazovima koji su nametnuti sadašnjim vremenima“ i pozvao ih da ne „podnesu ostavku“, niti pribjegnu „idealističkom ili paralizirajućem dijalogu, iako uistinu postoje problematične situacije koje pobuduju nemalu zabrinutost“. Među situacijama koje izazivaju zabrinutost, papa Franjo je spomenuo, kako izvještava Radio Vatikan, „visoki postotak razvoda“ u Japanu, „broj samoubojstava, pa čak i među mladima“, fenomen ‘hikikomorija’ – ljudi koji se žele potpuno odvojiti od društva, religijski i duhovni formalizam, moralni relativizam, ravnodušnost prema religiji, opsesiju radom i zarađivanjem. Istina je također, nastavio je Papa, da društvo koje je predvodnik u gospodarskom razvoju, mnoge ostavlja za sobom: siromašne, marginalizirane, isključene – ne samo one koji su isključeni u materijalnom smislu nego i one koji su u duhovnoj i moralnoj potrebi. U tom kontekstu, Sveti Otac istaknuo je kako je neophodno i hitno da se Crkva u Japanu stalno obnavlja, uvijek imajući u vidu „Isusovu misiju koja je sol i svjetlo“. Papa je zaključio da je prava evanđeoska sila japanske Crkve proizašla iz činjenice da je to bila Crkva mučenika i ispovjedala vjere, a to je „velika prednost koju treba štititi i razvijati“ – stoji između ostalog u Papinu pismu japanskim katolicima. (IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilijia Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN

HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

Počela je nova školska godina

BOŽJE OČINSTVO KAO IZVOR KRŠĆANSKOGA OČINSTVA

„Institucija oca“, i očinstvo kao takvo, posljednjih desetljeća, na globalnoj razini, prolaze kroz stvarnu krizu, krizu koju možda najispravnije možemo nazvati „krizom identiteta“. Što znači biti otac? Kakav danas treba otac biti? Sve su ovo pitanja koja bi se prije pedesetak godina činila besmislenima, ali na koja danas mnogi kršćanski muškarci, odnosno muževi, traže odgovor. Pazimo, ne radi se ovdje o krizi „muškosti“ – bez obzira na svu agresivnost i promidžbu gender ideologije, priroda i biologija jače su, Bogu hvala, od ljudske gluposti i ludosti – već se radi, kako rekosmo, o „krizi očinstva“, koje, iako duboko ukorijenjeno u spolnom identitetu pojedinca, konkretno muškarca, ipak nije posve naravna datost. Majčinstvo, jasno, ako se radi o zdravoj i uravnoteženoj osobi, već donekle predstavlja nešto što možemo nazvati *instinktivnim* i *generičkim*, ali očinstvo to samo po sebi nije. Koji je, dakle, povod, a koji je uzrok ove krize? Povod je ove krize povijesno pogrešna interpretacija Božjega očinstva, čak i unutar kršćanske civilizacije, koje nije bilo dovoljno sagledano iz perspektive kršćanske objave nego radije iz perspektive antropomorfнoga govora o Bogu, koji se temelji na prirodnoj religioznosti. Zvući možda komplikirano pa će pokušati ovo malo razumljivije izreći. Jednostavno, čovjek je tijekom povijesti Bogu pridavao neka svojstva i osobitosti ljudskoga očinstva koje se temeljilo na supremaciji, nepobitnom autoritetu, bespovornoj poslušnosti i „gazdinstvu“, a nije toliko nastojao učiti iz kršćanske objave, odnosno, čuti što Isus kaže o Bogu i njegovu očinstvu, koje je izvor svakoga očinstva. Ovdje dolazimo do prve velike istine: Božje je očinstvo izvor svakoga očinstva, no o tome ćemo nešto kasnije. Objasnili smo povod krize očinstva pa prijedimo na neposredni uzrok te krize. Budući da je legitimitet, odnosno, autoritet zemaljskih očeva crpao svoju snagu iz nepotpune slike o Bogu i njegovu očinstvu (namjerno sam rekao nepotpune, a ne posve pogrešne), dolaskom trenutka u povijesti čovječanstva kada je svaki autoritet bio doveden u pitanje, i ovaj je konačno bio silom zbačen. Hipijevski pokret, feministička ideologija i „teologija“, liberalizam i *libertinizam* postmoderne,

nakon pobune protiv Božjega autoriteta, u prvoj su redu imali za cilj svrgavanje autoriteta zemaljskih otaca. Sve su ove pojave za posljedicu imale upravo tešku i duboku krizu očinstva. Da bismo uspjeli iznaci izlaz iz ove krize, valja nam, dakle, sagledati zemaljsko očinstvo iz ispravne kršćanske perspektive Božjega očinstva. Nije ovo ni toliko dramatično, štoviše, može nam pomoći da doista na pravi način shvatimo novost koju nam je Isus o Bogu Ocu objavio, a ujedno i da rasvijetlimo lik, poslanje i posebnosti kršćanskog oca.

Bog jest Otac, Isusov i naš Otac

Sveti Pavao kaže u poslanici Efežanima ovako: *Zato prigibam koljena pred Ocem, od koga ime svakom očinstvu na nebu i na zemlji.* Bog je, vidimo, izvor svakoga očinstva, ne zato što je *Bog – Gospodar*, pa je samim time izvor svakoga drugog zemaljskog autorитета, pa tako i očinskoga, već zato što je *Abba – Tata!* Bog nije „*kao otac*“, *Bog jest Otac, Isusov i naš Otac.* Očinstvo nije samo jedna od Božjih karakteristika i kvaliteta, Božje očinstvo proizlazi iz njegove *biti*, naravi; on je u prvoj redu Otac. Čovjek postaje ocem, može postati otac, ali to nije po svojoj prirodi, naravi, kao što smo prije rekli. Za čovjeka je očinstvo proces i stvarnost koju treba naučiti. Svaki je čovjek prije svega jedinstveno, unikatno ljudsko biće sa svojim posebnostima i darovima, a očinstvo samo obogaćuje njegovu osobnost, koja već posjeduje mnoge druge kvalitete i svojstvenosti. No, s Bogom nije tako, *Bog jest Otac, odvjeka.* On u ljubavi rađa svoga Sina i trajno mu posreduje svoj život. U savršenoj ljubavi koju posjeduje On svome Sinu dopušta *osobnu različitost*, ne želi ga progrutati, asimilirati, ni preslikati sebe na njega. Kako je ovo velika stvar! Rekli smo da je Bog izvor svakoga ljudskog očinstva. Ako je tomu tako, tada i kršćanski očevi nisu samo „roditelji“, začetnici ili *generatori* života, već trajni *posrednici* života svojoj djeci; oni žive i nalaze život gubeći ga, trošeći ga za svoju djecu; ne daju im samo inicijalno život, nego im ga trajno daruju. Kršćanski očevi zagledani u Božje očinstvo, ne žele sebe „preslikati“ na svoju djecu, niti žele svoju djecu „usisati u sebe“, već, kao i

Otat nebeski, poštiju osobnu različitost, *drugacijost* osobe svoga djeteta.

Reći će netko kako je sve to lijepo, ali gdje je autoritet oca, gdje je Božji autoritet? Isus pričom o Milosrdnom ocu nije umanjio autoritet svoga nebeskog Oca. U onoj prispolobi otac je jedini i nepobitni vlasnik svega imanja, „gazda“, koji sa svojim radi što hoće i svoje razdaje kome i kako hoće, ali svoje pravo „gazdinstvo“ i svemoć, svoj absolutni autoritet, pokazuje rušći, ne poštjući i prezirući, svaku granicu i svaki uvjet koji mogu biti postavljeni njegovoj ljubavi! Znate li kako se na biblijskom grčkom kaže autoritet (moć)? *Eksousia!* Riječ sastavljena od dviju riječi: *eks*, što znači *iz*, i *ousia*, što znači *biti*. Dakle, *iz – biti*. Autoritet je nešto što proizlazi iz *biti*. Božji je autoritet nešto što proizlazi iz njegove osobne prirode, a ona je očinstvo, biti Otac! Autoritet kršćanskog oca koji je zagledan u Božje očinstvo bit će nešto što proizlazi iz njegove *biti*, iz njegova „biti kršćanski otac“, i to na način o kojem smo govorili.

Uzor očinstvu za Crkvu – uvijek bio i ostao sveti Josip

Dobro se zna koja je u odgoju i obitelji uloga oca, a koja je uloga majke. Ove uloge moramo jasno razlikovati. No, to nipošto ne znači da otac nikad neće biti nježan prema svojoj djeci i da majka neće nikad biti stroga. Papa Ivan Pavao I. vrlo je hrabro, pomaže riskirajući da ga se pogrešno razumije, u vrijeme svoga kratkog pontifikata, izrekao jednu veliku istinu: „Bog je i Otac i Majka.“ Mogli bismo sada dopuniti naslov ovoga promišljanja pa s pravom reći da je Bog izvor kršćanskoga očinstva, ali i majčinstva! Blagost, nježnost i suošjećanje u kršćanskoj obitelji ne smiju biti ekskluzivne kvalitete majke, kao što ni hrabrost, razboritost i jakost ne smiju biti ekskluzivne kvalitete oca (sjetimo se samo biblijskih žena Judite i Ester!). Svako bi dijete, osim onoga što je očito i po prirodi svojstveno različitosti spolova, od svojih roditelja trebalo naučiti „mušku“ blagost, nježnost i suošjećanje, kao i „žensku“ hrabrost, razboritost i jakost.

nastavak na str. 6

Nježnost

U hrvatskom prijevodu Starog i Novog zavjeta nalazimo neko-liko izvedenica hrvatske riječi nježnost, nježan ili nježno, kojima su prevoditelji izrazili međusobno različite pojmove iz grčkih i hebrejskih izvornika. Pročitajmo te tekstove, kako bismo dohvatili sliku nježnosti s kojom smo se pozvani suočiti.

Nježnost je ponajprije Božja kvalitet koja opisuje Božji odnos prema čovjeku. Prorok Joel ovako poziva narod na obraćenje: „Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali.“ (Joel 2,13) Nježnost izriče hebrejski pojam „hanum“, koji se uobičajeno prevodi kao „milostiv“. Nježnost i milosrđe se nadopunjaju, koriste se gotovo sinonimno, zajedno opisujući Božju ljubav. Kako Bog voli čovjeka? Tako što nad ljutnjom prevladava dobrota, a učinjeno zlo gleda okom milosti i sažaljenja. Nježnost u ovom kontekstu otkriva blagost Božju, koja umjesto kazne nudi prihvatanje raskajanih srca, kako bi ona živjela novim životom bez grijeha. Na istoj je liniji i Psalam 25,6-7 u kojem čitamo: „Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti i ljubavi svoje dovjeka, ne spominji se grijehâ moje mladosti ni prijestupâ, spomeni me se po svojoj ljubavi – radi dobrote svoje, o Gospodine!“ Nježnost i Božja ljubav u skustvu psalmista ponovno stoje u kontrastu s grijehom i prijestupom. Nježnost je

motivirana dobrotom. Izvorno, ovdje ju izriče hebrejska riječ „rahāmîm“, koja se u pravilu prevodi kao „nježno milosrđe“, a znači duboku, samilosnu i bezuvjetnu ljubav, kakvu čovjek kuša u krilu majke.

„I ja sam bio sin u svoga oca i nježan jedinac u svoje matere“

Prorok Hošea u sličnom kontekstu piše: „Zaručit će te sebi dovjeka; zaručit će te u pravdi i u pravu, u nježnosti i u ljubavi.“ (Hoš 2,21) Prorok narodu prenosi Božju poruku ljubavi: Božji je savez s narodom opisan slikom braka i zaručništva koji su ostvareni u dvije dimenzije. Prva je pravda i pravo – koji obuhvaćaju sve što je ispravno, odraz civiliziranosti društva i poštivanja vrijednosti osobe. Biti zaručen po pravdi i pravu znači da osoba u zaručničkom i bračnom odnosu ima ono što joj pripada snagom ljudskoga dostojanstva. Nježnost i ljubav nadopunjaju i uživaju sliku jer odnos Boga prema čovjeku nadmašuje ono što pravda i pravo mogu urediti. I opet, hebrejski izvornik donosi riječi „rahāmîm“ i „hesed“, koje izriču ljubav i milosrđe što izviru u krilu Božjem. Riječ „nježnost“ u hrvatskom prijevodu Svetog pisma opisuje i ljude. Knjiga Izreka 4,3: „I ja sam bio sin u svoga oca i nježan jedinac u svoje matere.“ Hebrejski izvornik ovdje donosi riječ „rak“, koja u pravilu opisuje krhkost ili nezrelost. Na isti način čitamo i Davidove misli u 1 Knjizi Ljetopisa: „Moj je sin Salomon mlad i nježan, a dom koji treba graditi Jahvi mora biti

veličanstven...“ (1Ljet 22,5) Međutim, riječju nježnost izriče se i odnos istaknutih članova prve kršćanske zajednice prema braći vjernicima: „I njegovo je srce prema vama još nježnije kad se sjeti poslušnosti svih vas, kako ga sa strahom i trepetom primiste“, piše Pavao u Drugoj poslanici Korinćanima, opisujući osjećaje svoga subrata Tita (2 Kor 7,15). Grčki izvornik koristi riječ „splaghnon“, ona doslovno znači „utroba“. Baš kao i gore spomenuta hebrejska riječ „rahāmîm“, asocira na bezuvjetnu ljubav. Pavao će istim riječima opisati kvalitete predstojnika zajednice: „A sluga Gospodnjeg treba da se ne svara, nego da bude nježan prema svima, sposoban poučavati, zlo podnosi, da s blagošću preodgaja protivnike, ne bi li ih Bog podario obraćenjem te spoznaju istinu.“ (2Ti 2,24-25) Nježnost ovdje prevodi grčku riječ „epios“, koja znači „krotak, blag, ljubazan“. Pavao jasno opisuje kako se prema drugim ljudima odnosi čovjek nadahnut Bogom i Božjim milosrđem. Kao što je Bog spor na ljutnju, a bogat dobrotom, tako i čovjek iskazuje nježnost, prije svega, podnošenjem zla. I na kraju, u knjizi Sirahovoj čitamo kako je žena pozvana na nježnost, posebno po svojim riječima: „Ako su dobrota i nježnost na njezinim usnama, muž joj nije kao ostali ljudi.“ (Sirah 36,23) Sirah je jednostavnim riječima opisao počelo dobrote: ono se skriva u riječima dobrote i nježnosti. Takve dobre i nježne riječi u okrilju obitelji ljude oblikuju iznutra te oni postaju drugačiji, bolji, ljudi.

TKO SE I ZAŠTO BRINE ZA SAKRALNU BAŠTINU?

Kada je netko otvorio tiskana istarska glasila prije neki tjedan, dobio je dojam kao da se urušila Eufrazijeva bazilika u Poreču, kao da od nje nije ostao kamen na kamenu. Mogao je dobiti dojam da su neki vandali prodrli u crkvu, porušili oltar, obeščastili svetinje i vjekovne grobnice u njezinim lađama. Gotovo je mogao suošćeati s akademski obrazovanim stručnjacima koji kao da se svakodnevno, bez naknade, u znoju lica svoga, brinu za Baziliku, njezine starine, izgled, očuvanje izvornosti. Sav taj njihov „trud“ kao da neki svećenici nastoje obezvrijediti nekakvim kićem. Nadobudna novinarka pronašla je hranu za svoje zube i pero, do krajnosti izdramatizirala cijelu stvar, vjerojatno se nadajući da će joj napisi o tom događaju u Bazilici danima biti tema na kojoj će zarađivati plaću. U stilu medijskoga senzacionalizma.

Zaboravljena sakralna baština

Naravno da su i nadležni stručnjaci zasvirali u isti rog i prilično oštrim, i možda neodmjerenim riječima, obrušili se na crkvene djelatnike. To je donekle i logično. Jer Eufrazijeva je bazilika za njih već dugo godina jedno od glavnih „radnih mjeseta“ u Istri. Vjerojatno su i bili donekle u pravu. No, očuvanje izvornosti naše sakralne baštine nije važno samo konzervatorima i restauratorima nego i crkvenim djelatnicima. Ti su crkveni djelatnici to dokazivali i davno prije nego su konzervatori uopće postojali. Da je sve ležalo na leđima stručnjaka, dobar dio sakralne baštine danas ne bi postojao, dobar bio bi dio crkava danas bio u ruševinama. Danas je normalno da svaki svećenik, ako namjerava po-

duzeti bilo kakve radove ili preinake u crkvama koje su proglašene kulturnim dobrom, zatraži savjet nadležnih konzervatorskih i restauratorskih ustanova. No, ne smijemo zaboraviti da ima toliko drugih sakralnih objekata u Istri o kojima svećenici itekako svakodnevno brinu, o čemu mnogi nadležni stručnjaci pojma nemaju. Često se radi o intervencijama koje su hitne i ne mogu čekati tzv. „stručna“ mišljenja. I ove male, katkad gotovo zaboravljene crkvice diljem Istre, čine sastavni dio sakralne baštine, zar ne? Iako nisu privlačne nijednom stručnjaku, pa ih nijedan nije desetljećima ni posjetio ili obišao. Učinio je to samo svećenik.

Oko čega golema buka?

No, oko čega se digla tolika prašina? Oko jednog tepiha i antependija ispred glavnoga oltara Eufrazijeve bazilike. Taj i takav antependij svakako onamo ne pripada kao nekakvo trajno rješenje. No, upravo je zato napravljen tako da se lako makne i, eventualno, opet postavi, možda prigodom neke svećane mise. Čitajući napise, ispada kao da je stari oltar zamijenjen novim. Što nije ni blizu istine. Zar crveni tepih nije stvar koja se može negdje staviti i potom maknuti? Na kraju krajeva, zaboravljuju li ti premnogi stručnjaci za sakralnu umjetnost da naše crkve nisu tu samo da bi godile turističkom oku, nego su one dom Božji te im je prvenstvena svrha služiti kultu, a ne turizmu? Ja bih među prvima bio rekao da nekakvom neobaroknom antependiju ispred stoljetnoga oltara, koji bi ondje ostao zauvijek, nije mjesto. No, očito to nikome nije bila namjera ako je učinjen tako da se lako i brzo ukloni. Ili ćemo morati ubuduće uvijek pitati za savjet

nekoga stručnjaka kad budemo htjeli pored oltara ili u svetištu za neku svečanu prigodu postaviti neku sliku, neki kršćanski simbol, neki prigodan natpis?

Sakralna baština i kult

Nećemo ulaziti u to tko je tu pogriješio. Možda i crkveni djelatnici jer nisu prije tražili savjet i rekli što im je bila namjera. Ali nikakvi stručnjaci ne mogu sebe smatrati gospodarima sakralne baštine. Jer je oni nisu ni stvorili, niti se za nju brinuli sve dok nisu nastali brojni zavodi sa zaposlenim i uglavnom dobro plaćenim djelatnicima. Mislim da bi svaki djelatnik na očuvanju sakralne baštine trebao imati barem elementarno obrazovanje ne samo u pogledu konzerviranja ili restauriranja nego i u teološkom pogledu. A takvih nema, ili ih ima jako malo. Slično možemo ustvrditi za novinare koji pišu o sakralnoj baštini. Možda bi tada svi oni shvatili da su crkve građene prvenstveno zato da Bogu privuku ljude – vjernike, a ne prvenstveno radoznale turiste. Crkve, sve crkve bez razlike, prvenstveno su mjesto kulta i molitve. Sve su ostalo njihove sporedne funkcije, pa je i logično da svećenik nastoji nekim novim i prikladnim sadržajima u Božji dom privući što je moguće više ljudi. Sviđalo se to nekom stručnjaku ili ne. Bilo bi dobro da nadležne društvene institucije i njihovi djelatnici ne „bdiju“ samo nad Eufrazijevom bazilikom i još dvije ili tri crkve u Istri, nego da prošeću Istrom i vide u kakvom su stanju desetine zaboravljenih crkava i sakralnih objekata. Siguran sam da bi im i svećenici na tome bili izuzetno zahvalni.

nastavak sa str. 3

Najgore, pak, što se može dogoditi jest to da sin od oca nauči mačistički šovinizam i osornost, a kći od majke podredenost i cmizdravost. Bog je izvor svakoga očinstva, ali mi ljudi ipak smo potrebbni i ljudskih uzora, modela. Najbolji je uzor očinstvu za Crkvu uvijek bio i ostao sveti Josip. Iako Isusu tjelesno nije posredovao život, s punim ga pravom možemo zvati zemaljskim Isusovim ocem, posebno sada kada smo uvidjeli da se očinstvo, pravo očinstvo, ne iscrpljuje samo na *genitalnosti*, sekualnosti i prokreaciji, već je ono nešto puno više od toga. Od svetoga Josipa kršćanski očevi mogu puno toga naučiti. Sveti Josip prihvatio je očinstvo kao poziv i službu. Upravo je ovo sama bit kršćanskoga očinstva: ono je poziv i služba! Josip je sebe zasigurno zamišljao kao oca na jedan posve drugačiji način od onoga na koji ga je Bog pozvao da to bude. Njegovi se snovi nisu ostvarili, ali je dopustio Bogu da ga iznenadi i nadmaši sva njegova očekivanja! Kako je Josip kao mladić zamišljao svoje dijete, svoga sina? Sigurno ne onakvoga kakvog mu ga je Bog povjerio. Ni snovi i planovi zemaljskih otaca ne moraju se uvijek ostvariti, i njihovi sinovi ili kćeri ne moraju biti onakvi kakvima su ih zamišljali. Ali, ako i oni, poput svetoga Josipa shvate da je njihovo dijete *dar i otajstvo*, da im je ono povjereni, da je Bog izvor svakoga i svačijeg života, tada će Bog nadmašiti i sva njihova očekivanja. Da, prihvati vlastito dijete kao *otajstvo - misterij*, prilaziti tajni života i osobnosti vlastitoga djeteta sa *zauzetim „strahopoštovanjem“* koje proizlazi u prvome redu iz odgovornosti za njega, i nikada ne prestati uvijek iznova zadivljeno „čuditi se“ svome djetetu, izvrstan je početak koji, uz Božju pomoć i druge potrebite stvari, obećava uspješan ishod odgojno- formacijskog procesa. Iz svega onoga što nam Evandelja o Josipovu očinstvu progovaraju, možemo slobodno to očinstvo opisati u tri riječi: on je bio Isusov hranitelj, branitelj i učitelj. Ove su tri stvari i osnova identiteta kršćanskih očeva: biti svojoj djeci hranitelji, branitelji i učitelji.

40. obljetnica misništva u znaku molitve za duhovna zvanja

VLČ. DRAGUTIN PETROVIĆ, SVEĆENIK POREČKE I PULSKE BISKUPIJE, OBILJEŽIO JE U NEDJELJU, 10. RUJNA 2017., 40. OBLJETNICU SVEĆENIŠTVA NA JEDAN MALO DRUGAČIJI, ZAUZETIJI NAČIN.

Naime, umjesto jednog svečanog misnog slavlja i okupljanja uzvanika, vlč. Petrović odlučio je svoja četiri desetljeća svećeništva obilježiti malo posebnije. Svjestan nedostatka svećenika i krize duhovnih zvana općenito, saževši to u rečenicu „sve nas je manje, sve smo stariji i sve manje možemo“, odlučio je svoju 40. obljetnicu misništva proslaviti predvodeći misno slavlje u trima crkvama grada Pule. Na svakoj je od tih misa zahvalio Bogu za dar života i vjere te svima koji su bili dio njegova životnoga i svećeničkog puta, a na poseban je način potaknuo okupljene vjernike na molitvu za duhovna zvana kako stado ne bi ostalo bez pastira. Jutarnju je misu predvodio u župnoj crkvi Krista Spasitelja u naselju Veli Vrh, potom je predvodio misno slavlje u svetištu Majke Božje od Milosti u naselju Šijana na sjeveroistočnom ulazu u Pulu, a večernju je misu predvodio u najvećoj pulskoj župi, u župnoj crkvi sv. Pavla apostola na Vidikovcu. Dva dana ranije, na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, koji svetište u Šijani slavi kao svoj blagdan, na kraju misnoga slavlja na kojem je koncelebrirao, obratio se okupljenima podijelivši s prisutnim vjernicima svoje sjećanje na odrastanje upravo u tom naselju te na prвeministrantske korake upravo u toj crkvi gdje je potom, 8. rujna 1977., proslavio svoju Mladu misu. Prve službe, od 1977. do 1982. godine, bile su mu u župama Karojoba i Motovun. Nakon toga bio je župnik ili župni suradnik u više župa i kapelanija diljem Biskupije: Brkaču, Motovunu, Sv. Martinu nad Rašom, Kringi, Muntrilju, Kršanu, Čepiću, Brdu, Plominu, Kožljaku i Šušnjevici. Od 1990. do 1992. obnašao je, u Puli na Vidikovcu, službu biskupova tajnika. Danas živi u Plominu, zajedno s bratom, također svećenikom, vlč. Branimirom Petrovićem te sestrom redovnicom, s. Zdravkom, koja pripada Redu sestara služavki Maloga Isusa. Za prigodu svog svećeničkog jubileja pripremio je prigodan letak na čiju je naslovnicu stavio „Himan Blaženom Miroslavu Bulešiću“, prigodne molitve za duhovna zvana, posvetnu molitvu Srcu Isusovu te na posljednjoj stranici svoj izraz zahvale Bogu za dar vjere i života te zahvalu svima koji su bili dio njegova životnoga i svećeničkog puta u svim župama gdje je djelovao. (www.ppb.hr)

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9

Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052 / 88 77 11
www.radioistra.hr

U Rovinju proslavljen blagdan sv. Eufemije

U subotu, 16. rujna u Rovinju je svečano proslavlјena svetkovina nebeske zaštitnice grada sv. Eufemije. Svečanu misu poldanicu predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša, a svečano večernje misno slavlje mons. Ivan Milovan, biskup u miru.

Jutarnju misu predvodio je župnik mons. Vilim Grbac, generalni vikar Biskupije, a misu na talijanskom jeziku vlč. Josip Kolega, duhovnik u Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli. Mons. Kutleša u prigodnoj je homiliji podsjetio da mi kao vjernici trebamo znati opravdati razlog svoje nade. Komentirajući biblijski ulomak u kojem nam Isus triput govori „ne bojte se“, podsjetio je vjernike neka se ne boje govoriti Istину. U tome nam je uzor sv. Eufemija koja je život dala za

Istinu. Trebamo se kloniti utilitarističkim ponašanja i podilaženja drugima iako mislimo drugačije, ne smijemo Isusove riječi tumačiti prema svojim potrebama, i nadasve trebamo njegova naučavanja primjenjivati u svome životu. Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali ne mogu ubiti dušu, nastavio je propovjednik, Eufemija je to znala i odabrala je žrtvovati se za one prave vrijednosti. Kršćani život trebaju proživjeti u skladu s kršćanskim vrednotama, svjesni da je ovozemaljski život hodočašće prema vječnome životu, i na tome životnome putu biti sol zemlje. Propovjednik je nadalje pozvao vjernike neka se ne boje pokazati svoju vjeru. Kršćani trebaju paziti da ne izdaju Isusa šutnjom, oportunističkim prešućivanjem ni riječima, a nadasve ponašanjem. Upravo stoga kršćanin treba znati opravdati razlog svoje nade i širiti je, osobito u ovom današnjem ozračju tame i nesigurnosti koja nam se nameće. Kršćani

trebaju, baš poput sv. Eufemije, promicati radost i nadu, uskladiti srce i razum, misli i djela i tada će drugi na nama primijetiti postojanje prave istinske vjere. Biskup je zaključio homiliju pozivom okupljenim vjernicima da se mole sv. Eufemiji za pomoć u istinskom življenu vjere. Misno je slavlje zaključeno blagoslovom s relikvijama svetice te ophodom oko njezina sarkofaga. Na sve mise o blagdanu sv. Eufemije tradicionalno se okupi mnogo hodočasnika iz svih dijelova Biskupije, a ove je godine po prvi put organiziran autobus hodočasnika iz pulske Župe sv. Pavla koji su sudjelovali na poldanicu. Na večernje je misno slavlje tradicionalno brodom došlo pedesetak vjernika iz susjedne vrsarske Župe sv. Martina. Nakon večernjeg misnog slavlja u župnoj je crkvi održana tradicionalna smotra rovinjskih zborova. (G. K.)

ČUDESNO HODOČAŠĆE U FATIMU

Nakon višemjesečnih priprema Župa sv. Jurja – Stari Pazin i Sveta Lucija Pazinska, pod vodstvom župnika Željka Zeca, ostvarile su hodočašće u Fatimu. Ovako veliko hodočašće u trajanju od deset dana (8. – 17. rujna 2017.) organizirano je kao spomen na 25. obljetnicu proširenja župne crkve na Starom Pazinu i 25. obljetnicu osnutka Župe svete Lucije Pazinske. Sve se to lijepo poklopilo sa 100. obljetnicom ukazanja BDM u Fatimi. Vozeći se prekrasnim predjelima Italije, kao što su Friuli Venezia Giulia, Veneto, Lombardija, Emilia Romagna, Piemonte i drugi, saznali smo mnoge pojedinosti o bogatoj prošlosti ovih krajeva, kao i o duhovnim velikanima koji su rođeni na ovim prostorima ili su ovdje živjeli i djelovali. Pripremali smo se na susret s najvećim svetištim, Lurdom i Fatimom,

noseći u srcu svoje nakane, ali i sve one dobre ljude koji su nam se preporučili u molitve, a nisu mogli biti s nama. Avignon je bio prvi grad našeg većeg zaustavljanja. Naš župnik vlč. Željko Zec, u zajedništvu s vlč. Stjepanom Bošnjakom, župnikom susjedne Kringe, koji nam se pridružio na ovom hodočašću, služio je u Avignonu sv. misu. Mi smo bili ponosni da možemo biti na svetom tlu gdje su od 1309. do 1377. stolovali pape. Tek se papa Grgur XI. vraća u Rim na zahtjev Katarine Sienske, kasnije crkvene naučiteljice i svetice. Dana 10. rujna stigli smo u Lurd, gradić smješten u srcu Pirineja. Ostali smo zatečeni veličinom i bogatstvom Svetišta. Srce je Lurda špilja ukazanja Missabielle, smještena u stijeni visokoj 27 metara. Na tom se mjestu Blažena Djevica Marija ukazala Bernardici Soubirous osamnaest puta u vremenu

od 11. veljače do 16. srpnja 1858. godine. Bili smo ganuti i sretni da smo mogli biti dio mnoštva od šest milijuna hodočasnika iz cijelog svijeta koji godišnje pohode Lurd. Kao uvod našem boravku u Lurd pogledali smo film o životu sv. Bernardice, potom smo se umivali lurdskom vodom, dotali stijenu špilje, palili svjeće i molili se. Opet smo bili uslišani jer smo mogli imati sv. misu, i to u kapeli Uzvišenja Svetoga Križa, što je zbog velikog mnoštva hodočasnika uistinu sreća. Nakon razgledavanja veličanstvene bazilike Bezgrješnoga začeća (Gornja bazilika) i prekrasne bazilike Gospe od Krunice (Donja bazilika) ostali smo zamišljeni pred umovima koji su osmisili ovako veličanstvena arhitekton-ska zdanja. Održali smo i Križni put koji je uređen na brdu iznad špilje ukazanja, a čini ga 115 kipova visine dva metra.

Neki su dojmove upotpunili kupanjem u Svetištu, što je jedinstveno u svijetu, u svetoj lurdskoj vodi čija temperatura iznosi 12° C. Samo smo se Gospinim zagovorom i čudom uspjeli okupati jer se kupalište zatvorilo u 15,00 sati, ali upornost se isplatila. Bez daha ostavila nas je podzemna bazilika Pija X. koja može primiti 25 000 ljudi. Snažan duhovni pečat dobili smo sudjelujući u veličanstvenoj noćnoj procesiji kad tisuće ljudi s upaljenim svijećama obilazi svetište. Putujući dalje prema Fatimi, kilometri su brzo odmicali uz animaciju gitaristice Vesne Drndić pjevajući marijanske pjesme, ugođaj je u autobusu bio i više nego dobar. Prolazeći uz Pamplonu od jednog smo putnika saznali i to da glavna nacionalna nagrada za medije u Španjolskoj, koja se dodjeljuje na Sveučilištu u Pamploni, nosi ime po profesoru književnosti i filozofije Luki Brajnoviću čiji je djed bio iz Rovinjskog Sela.

Dolazak u Fatimu

Fatimsko je svetište relativno novijeg datuma pa je tako i arhitektonski smješteno na prostranoj ravnici, očaravajući svojom veličinom svakog hodočasnika. Nakon razgledavanja velike bazilike Gospe od Krunice, posebno nam se dojmila Kapela ukazanja gdje se nalazi kip Gospe Fatimskе kako su je prije stotinu godina vidjeli

i opisali vidioci Jacinta, Franjo i Lucija. U krunu koja se nalazi na Gospinoj glavi ugrađen je metak kojim je bio pogoden papa Ivan Pavao II. u atentatu 1981. godine, baš 13. svibnja, na dan Gospina prva ukazanja u Fatimi. On je vjerovao i često isticao da ga je upravo Gospa Fatimska očuvala od pogibelji. Vjerujemo da smo i mi posredstvom Gospe Fatimske dobili mjesto u Kapeli Gospe Žalosne za služenje naše sv. mise, što je u ovako velikim svetištima s tolikim brojem hodočasnika ravno čudu. Koliko je sve velebno i prostrano u ovom svetištu, govori podatak da nova bazilika Svetoga Trojstva, koju smo posjetili, može pod krov primiti 10 000 vjernika, a ima 9 000 sjedala. Ona je napravljena u obliku kruga, a ispred nje nalazi se ogromno raspelo i pored njega isto tako ogromna krunica. Gospa nam je poslala još jedno čudo na ovom hodočašcu, a to je da smo upravo 13. rujna 2017. mogli biti u Fatimi jer je toga dana bila 100. obljetnica prvoga ukazanja od ukupno šest. Sama je prisutnost na ovaj dan i na ovom svetom tlu bila dovoljna da osjetimo duhovno ispunjenje i milost koji se rijetko događaju u životu. Kao da su nad nama bile ruke naše Nebeske Majke i milovale naša srca i duše. Evo što je zapisano u kronici o događajima prije sto godina. „Jednako kao i kod prethodnih ukazanja, i kod ovog su svi

nazočni (oko 20 000) svjedočili nizu po-pratnih atmosferskih pojava. Iznenadno se snizila temperatura, Sunce je do te mjere potamnjelo da su se mogle vidjeti zvijezde. Spustila se i neka vrsta kiše u obliju latica duginih boja ili snježnih pahuljica koje su nestajale prije nego su dotakle tlo. Osim toga, kod ovog je ukazanja uočena i svjetleća kugla koja se polagano i dostojanstveno kretala od istoka prema zapadu. Pri kraju kugla se kretala u obrnutom smjeru. Vidioci su kao i obično najprije ugledali odbljesak svjetlosti, a potom povrh hrasta i Gospu.“

Dakle, na 100. obljetnicu ovoga događaja trg ispred Bazilike gdje su pokopani vidioci, bio je ispunjen mnoštvom hodočasnika. Svečana procesija počela je u 10,00 sati. Na čelu procesije dostojanstveno su išli predstavnici svih naroda sa svojim zastavama, koji su se toga dana tamo zatekli. Ponos kojim smo bili ispunjeni vidjevši hrvatsku zastavu, ne može se opisati. Osim nas, iz Hrvatske je bila prisutna i grupa hodočasnika iz Zagreba. Nakon zastava oltaru se polaganio primicao kip Gospe Fatimske koji su također nosili pripadnici različitih naroda međusobno se izmjenjujući. Potom su vidno uzbudeni i potreseni oltaru pristupali svećenici, njih oko 700, a iza njih oko trideset biskupa. Sama pomisao da imamo milost biti dio ovoga mnoštva

na ovaj dan, ispunila je naše duše posebnom milošću, ali i obvezala nas da ovo što smo ovdje doživjeli ne čuvamo samo za sebe, već da dijelimo s drugima. Sljedećeg dana nastavili smo svoje hodočašće prema Lisabonu koji nas je očarao svojom ljepotom, spomenicima, a bez daha ostavio nas je Samostan sv. Jeronima, koji je dao sagraditi kralj Emanuele. Gradnja je trajala pedeset godina, a u njemu se uz ostale poznate osobe nalazi i grob Vasca de Game. Pred ovim ogromnim, vrlo bogato ukrašenim kamenim zdanjem mogli smo samo odati počast tadašnjim arhitektima, klesarima, kovačima, stolarima i ostalim graditeljima. Imali smo milost tamo „na kraju svijeta“ obići crkvu sv. Antuna Padovanskog i pomoliti se u kripti crkve gdje se nalazi soba gdje se sv. Antun rodio. Tu nas je ugodno iznenadio natpis na hrvatskom jeziku. Ovaj nam je svetac posebno drag i njemu su posvećene mnoge crkve i kapele u Istri.

Sljedećih dana posjetili smo Madrid i Barcelonu. U Madridu smo zamijetili nešto što nismo nigdje drugdje na ovom putovanju, naime, na mnogim se balkonima Madrida može vidjeti španjol-

ska zastava, dirnulo nas je to očitovanje ljubavi prema svojoj zemlji. Madridska katedrala posvećena Majci Božjoj, tj. Djevici od Almudene, koju je posvetio papa Ivan Pavao II. tek 1993., a čiji se spomenik nalazi pokraj Katedrale, očarala nas je svojom veličinom i raskošnom unutrašnjošću, a posebno nam se dojmila neoromanička kripta ispod Katedrale koju čini petstotinjak ogromnih kamenih stupova. Inače, u toj se kripti pokapaju članovi imućnijih obitelji Madрида. Glavno je obilježje Barcelone svakako crkva Sagrada Familia. Ovo je najveće Gaudijevo djelo u Barceloni koje se još uvijek gradi. Posebno se ističu četiri velika tornja koja simboliziraju četiri evanđelista. Još treba sagraditi središnji toranj. Četiri tornja na južnom pročelju Slave Božje odgovarat će postojećima na zapadnom pročelju Muke Isusove. Nedaleko Barcelone posjetili smo i Montserrat, velebno svetište građeno u 12. stoljeću gdje se nalazi benediktinski samostan na visini od 721 metra. U Bazilici čiji je svod visok 33 m čuva se Moreneta, kako Katalonci zovu kip BDM. Na kraju posebnu zahvalnost na ovom putovanju dugujemo agenciji Črnja tours iz Rovinja,

vodičkinji Jeleni Korolija i vozačima Vlادимиру Ćupoviću i Antoniju Babiću koji su nam tijekom hodočašća ispunjavali želje koje nisu bile u programu, kao što su zaustavljanja pokraj velebnih stadiona u Madridu i u Barceloni. Najljepši od svih izvanplanskih sadržaja jest taj što smo zadnjega dana hodočašća umjesto u Portugruaro skrenuli u Padovu. Tamo smo se u velebojni bazilici pomolili na grobu sv. Antuna Padovanskog. Tako smo na istom putovanju osim hodočašća Majci Božjoj pratili i životni put sv. Antuna, od Lisabona do Padove. I u Padovi su naši svećenici služili sv. misu kao zaključak ovoga hodočašća, i gledali jednoga čuda. Misa je održana u kapeli sv. Jurja gdje se s desne strane nalazi slika sv. Lucije. Treba napomenuti da nas je u Padovi primio fra Nikola Rožanković koji je dvanaest godina službovao u Puli. Naravno, i to je bila providnost. Zahvalni Majci Božjoj za mogućnost realizacije ovog hodočašća, prijeđenih 6 200 kilometara i lijepu vremenu koje nas je pratilo, puni dojmove vratili smo se svojim domovima obogaćeni i ispunjeni milošću Božjom. (Mirjana Ferenčić)

Susret generacija

DAKOVO Dana 22. i 23. kolovoza 2017.g odine u Đakovu su se susreli polaznici sjemeništa na Šalati iz godine 1961. Na susretu se okupilo 37 od 140 polaznika. Neki su umrli, neki se nisu mogli odzvati zbog bolesti, a neki zbog posla. Iz ove generacije mnogi su postali svećenici, neki liječnici, neki kardinali (Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup), neki biskupi (biskup Franjo Komarica, biskup banjalučki). Prvoga dana posjetili su grobove preminulih profesora i kolega na đakovačkom groblju. U večernjim su satima u đakovačkoj katedrali prisustvovali sv. misi koju je predslavio kard. Vinko Puljić. Drugoga je dana bio izlet u NP Kopački rit. U ugodnu druženju te izmjerenjivanju uspomena brzo su protekla dva dana. Cijelu organizaciju vodio je preč. Luka Strgar, uz sponzorsku pomoć Đakovačko-osječke nadbiskupije. Sljedeći je susret zakazan u Banja Luci iduće godine. (S. B.)

DUHOVNE MISLI

Prava duhovna želja za činjenjem dobra bližnjemu, a da mu njegovu dobrotu ne oduzmemo je da se u prožimanju te dobrete s njime radujemo.

(Vinko Paulski)

Ispraćaj sv. Leopolda iz Rijeke

Foto: Renato Antolović / FOTO KURT

Svjedočili smo prekrasnom duhovnom, vjerničkom doživljaju tijekom kojega smo se mogli uvjeriti da naš narod cijeni istinske veličine - veličine duha, rekao je u ispraćaju nadbiskup Devčić - Hvala što govorиш i propovijedaš iz vječnosti kao nikada u svom ovozemaljskom životu, istaknuo biskup Petanjak, zamolivši Leopoldov zagovor za cijeli narod i posebno one na vlasti da sve ono što nije evanđeosko bude daleko od nas

RIJEKA Tijelo sv. Leopolda Bogdana Mandića napustilo je u utorak 19. rujna Rijeku i vratio se u Padovu. Emotivni ispraćaj ovog hrvatskog sveca koji je cijelim srcem bio uz Hrvatsku pratilo je mnoštvo vjernika, a obred ispraćaja predvodio riječki nadbiskup i metropolit dr. Ivan Devčić. Sudjelovali su krčki biskup dr. Ivica Petanjak, provincijal Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića fra Jure Šarčević, provincijal Slovenske kapucinske provincije fra Vlado Kolenko, rektor Svetišta u Padovi fra Giovanni Gusello Flavian, gvardijan kapucinskog samostana u Rijeci fra Eugen Pavlek te mnogobrojni svećenici. Svoje molitve, prošnje i srca donijeli su deseci tisuća hodočasnika koji pristizali u kapucinsku

crkvu od ponedjeljka 18. rujna do utorka 19. rujna. Ovaj kapucin, koji je bio visok samo 135 centimetara, bio je veliki svetac čija je prisutnost u gradu Rijeci svima donijela milosne trenutke. O tome svjedoče i riječi riječkog nadbiskupa na ispraćaju sv. Leopolda, da je bio veliki svetac, svećenik milosrđa i divan primjer poniznosti. Svjedočili smo prekrasnom duhovnom, vjerničkom doživljaju tijekom kojega smo se mogli uvjeriti da naš narod cijeni istinske veličine - veličine duha. Sv. Leopold je bio fizički malen, ali je bio velik duhom i to osjećaju oni i koji ne vjeruju i koji to znaju cijeniti. Radosni smo što je njegovo sveto tijelo bilo ovdje, tijelo koje mu je služilo da toliko dobra čini, tolike druge sluša, da im pomaže naći odgovore, posebno naći mir savjesti u ispovjedaonici, poručio je riječki nadbiskup. Također, svjedočili smo velikoj odanosti našega naroda Crkvi, posebno onima koji autentično žive evanđelje - a takav je bio sv. Leopold. Život ovoga sveca podsjeća nas da smo svi pozvani na svetost. Nadbiskup je potaknuo vjernike na molitvu da nam Gospodin za uzore podari veličina poput sv. Leopolda.

Među hrvatski narod došao je dati sebe

Biskup Petanjak podsjetio je da Leopold nikada nije išao na odmor, govoreći da će u nebu odmarati. Tako ni sada među hrvatski narod nije došao kao turist, nego

dati sebe. „Je li ikada itko mogao povjerovati da će Gospodin Bog sedamdeset i pet godina nakon Leopoldove smrti, a sedamdeset i pet godina je jedan ljudski vijek, uslišiti njegovu molitvu izrečenu za života: ‘Kad umrem odnesite moje bijedne kosti s onu stranu Jadrana za dobro duša mog naroda.’ Hvala ti nebeski Oče koji uslišavaš molitve svojih svetih sluga i ispunjavaš njihove molitve kad ti prosudiš da je došao pogodni čas.” U nastavku je kazao kako je Leopold došao pohoditi nas, vidjeti i čuti naše molitve. „Hvala ti što nikada nisi prestao misliti na svoj narod. Hvala što govorиш i propovijedaš iz vječnosti kao nikada u svom ovozemaljskom životu. Obećaj da ćeš i dalje moliti za svoj narod i da će tvoje uho slušati naše molitve... (...) Na koncu, prije nego se rastanemo, pogledaj i na one koji upravljaju ovim narodom i ovom zemljom. Neka budu ovoj zemlji majka, a ne mačeha. Sve što nije Božje i evanđeosko neka bude daleko od njih i od svih nas.” Dirljiv oproštaj od sv. Leopolda potaknuo je rektora Svetišta u Padovi fra Giovannia Gusella Flaviana da pozove vjernike na hodočašće u Padovu. Nakon Obreda ispraćaja i završnog blagoslova, tijelo je u procesiji ispraćeno iz crkve Gospe Lurdske do vozila u kojem je potom u pratinji delegacije krenulo prema Padovi. (IKA)

Lipo je h Majki Božoj od Drenja hodit

ŠUMBER „Uf, kad će finit ova teplina“ ili „Majka Božja, ma je teplo“, ali i „ma ča ste munjeni da grete po toj teplini hodit, će van bit slabo“, takve i slične izjave i glasna razmišljanja mogli smo čuti u danima koji su prethodili, ali i na sam dan Gospe Snježne koji Rimokatolička Crkva slavi 5. kolovoza ili Majke Božje od Drenja u Šumberu za našu lokalnu Crkvu kojoj tradicionalno hodočastimo već dugi niz godina iz župe Pićan. Kao župna zajednica, grupno, već stoljećima hodočastimo *Majki Božjoj od Drenja*. Najčešće su to činile naše bake i majke s djecom, već u svitanje dana za ruku pa u „cavatama“ put pod noge. Spuštale su se najprije do Raše, a onda doslovno zagazile u vodu tamo gdje je najpliće, podigle suknu, prešle mutnu i sklisku rijeku, često i s djetetom u naručju, i popele se šumovitom uzbrdicom kojjim i ljudskim stazama do crkvice ispod groblja u Šumberu. Ispovjediti se i slaviti Euharistiju, prikazati sebe i svoje najdraže prošnjama i zahvalama Presvetoj Majci s Djetcetom Isusom u naručju koja se ukazala jednoj pastirici u drenovoj krošnji na mjestu tih do današnje crkve, baš onako kako to prikazuje pastoralni i ljupki oris na desnom bočnom zidu do oltara u istoj crkvi, uvijek je to nakana. I nekad i sad.

Vođeni dobrim Duhom Svetim i našim sakristanom Antunom Žgaljardićem

Da, bilo je jako toplo i ovoga ljeta Gospodnjega 2017., u 7 sati ujutro već preko 30° C, a kasnije i preko 40. Ove godine bilo nas je nešto manje, dvadesetak, ali nije to toliko važno, nego srce i volja svih tih ljudi koji su se uputili na hod vjere, a kako reče naš župnik vlč. Antun Kurelović, svaki od hodočasnika, po toj ipak velikoj vrućini, vrijedi bar za trojicu, jer netko mu navodno reče da će svaki treći od nas umrijeti na tom suncu. Ekipica dobro raspoložena, sastavljena od starijih i mlađih, sa šeširima na glavama i sunčanim naočalama, u ruci Krunicu, u drugoj boci s vodom, obuća udobna, pa što nam fali?! Ta mnogi turisti s veseljem tako hodaju po suncu i još plaćaju za to. Vođeni dobrim Duhom Svetim i našim

sakristanom Antunom Žgaljardićem, spustivši se najprije s brda Sv. Katarine i Pićna do mosta preko rijeke Raše, krenuli smo na svoje hodočasničko uspinjanje prema Majci Božjoj od Drenja u Šumber. Dobri Bog svako malo postavio nam je ugodan hlad od bagremovih, a potom od ogromnih hrastovih krošanja, ali i lagani lahor. Naš župnik vlč. Antun Kurelović ove godine prvi put nije pješice hodočastio s nama iz zdravstvenih razloga, ali nas je kao vrijedni pastir svoje pastve pratio vozilom po putu, družio se s nama i na našem odmorištu kod g. Zrinskića, bio je uvijek nasmijan i optimističan. Rekao je da će on ići zadnji kako bi usput pokupio one koji putem umru, kako su mu već ptice zloguke bile najavile, pa će odmah sve „riješiti“ na licu mjesta, a potom je uz subraću svećenike sudjelovao i u služenju sv. mise, prije toga i u ispovijedanju podno jednoga bagrema. Umro nije nitko, a ptice zloguke остаše bez glasa i perja.

Hvala g. Eliju i njegovoj obitelji

Na tom našem hodočasničkom putu imamo i svoje zemaljske andele pratitelje ili domaćine za odmor i predah. Naime, kad dođemo do raskrižja za Stari Šumber i sela Šoteti, ispod jednoga starog oraha, svake nas godine ljubazno i velikodušno dočekaju g. Elio Zrinskić i njegova supruga s postavljenim stolom i svakojakim osvježavajućim pićima, počevši od hladne vode, mineralne, sokova, raznih napitaka i pića, pa čak i pjenušca i keksima za okrepnu. Oni nas razdragano dočekaju i okrijepe i to nam uistinu olakša i uljepša nastavak hoda prema crkvici na brdu. Naravno da je nešto u hladnom piću, ali puno je u toj gesti ljubavnosti i međusobnom druženju. Zrinskići inače rade i žive u Italiji, a u rodnom Šumberu borave samo kad su slobodni i na godišnjem odmoru, ali ovaj svoj čin pružanja okrepe i dočeka nama hodočasnicima iz župe Pićan oni toliko revno i predano čine da su ove godine, kako sami nažalost nisu mogli osobno biti naznačni, upravo za tu priliku angažirali svoju rodbinu iz Italije i Slovenije da nas umjesto njih dočekaju i oni su to vrlo ljubazno i učinili. Hvala im za to,

hvala g. Eliju i njegovoj obitelji. Dobri ih Bog blagoslovio! Eto kako nas naša Nebeska Majka Presveta Marija kojoj hodočastimo okuplja i ujedinjuje u vjeri jer zacijelo se mnogi od nas ne bi sreli s tom dobrom obitelji, a posebno ne u takvim, neobveznim djelima milosrđa – žedna napojiti, putnika primiti.

Dolazak pred crkvu. Uvijek pjevajući Majci Božjoj. Osjećaj ispunjenosti, oduševljenja, zahvale, nekakvoga ponosa, dragosti. Tijelo postane lagano i hita u crkvu. Slijedi sakrament ispovijedi, naručivanje misa, molitve u klupi u crkvi. Ljudi dolaze, poklone se i kleknu ispred kipa Majke Božje s Djetcetom Isusom na rukama, dodirnu kip, pomiluju. Uvijek mi se to čini, pa tako i ovaj put, da, premda svjesna da se radi o drvenom kipu i da to nisu Majka Božja i naš Gospodin, ipak se ne mogu oteti doživljaju tako živih plavih Majčinih očiju. Tako blaga, polusprišteta pogleda, puna nježnosti i radosti što smo opet došli. I zahvalnosti. Naravno, ipak to nije samo običan, bilo čiji kip. Posebno mi se čini da nas taj sveti pogled (Neba ili iz našega srca, nije važno jer sve što vidimo, vidimo iz svoga srca) prati dok se kreće u procesiji oko crkve i na sv. misi. Još je sve to izraženije i dobije svoju puninu ne samo u mnoštvu vjerničkoga puka koje se okupi oko oltara postavljenog vani, pokraj crkve, pod bagremovim zelenim granama, nego i u većem broju svećenika, a poglavito još ako iza svih njih ugledamo pastirske, biskupski štap i bijelu mitru koja prati svu tu živu rijeku, kao što je bilo ove godine. Naime, misno slavlje predvodio je naš biskup u miru mons. Ivan Milovan koji je u svojoj propovijedi uputio poticajne riječi ohrabrenja na ustrajnost u vjeri, Bogu koji nas ljubi i Mariji kao najvećoj Njegovoj sljednici u vjeri. I tako je i ovaj 5. angusta ili *Majka Božja od Drenja* ili Snježna Gospa, ujedno i Dan domovinske zahvalnosti i zahvale našim braniteljima kojih smo se spomenuli i na sv. misi, bio lijep i dobar. *I lipo je h Majčici Božjoj hodit. Vajka. Bogu hvala. (Davorka S.)*

Održana 10. „Maša po starinski“

Od petka, 25. do nedjelje, 27. kolovoza 2017. u Svetom Petru u Šumi, u središnjoj Istri, održana je 10. jubilarna Smotra starocrkvenog pučkog pjevanja „Maša po starinski“, u čijem su trodnevnom programu sudjelovali gosti iz raznih dijelova Hrvatske i inozemstva.

Maša po starinski, svojim se kontinuitetom, a osobito izuzetnom povijesnom vrijednošću repertoara te umjetničkom kvalitetom interpretacija, iz godine u godinu profilira kao jedna od referentnih manifestacija posvećenih tom specifičnom glazbenom žanru. Taj jedinstveni etnomuzikološki glazbeni događaj, od iznimna kulturno-loškog značenja za valorizaciju tog segmenta naše bogate baštine, koji je po mnogima i najznačajniji u smislu očuvanja našeg kulturnog identiteta, stigao je do svog prvog značajnog jubileja. Stoga je ove godine ta manifestacija koja se tijekom godina datumski ustalila posljednje nedjelje u kolovozu, proširena na tri dana.

Prve večeri, u petak, 25. kolovoza, u klaustru supetarskog samostana održan je koncert gradišćanske Tamburaške skupine Vlahija, koja je bila poseban gost na prvom izdanju manifestacije, davne 2007. godine, a i kasnije su se često vraćali.

U subotu, 26. kolovoza, program u supetarskoj župnoj crkvi započeo je svećanim misnim slavljem u čast Gospe Supetarske – Jasnogorske, koje je zaključeno procesijom po mjestu sa slikom Gospe Jasnogorske, replikom one u jasnogorskom samostanu nedaleko Czestochowe u Poljskoj. Misno slavlje predvodio je svećenik Riječke nadbiskupije Ivan Šarić, a prigodnu propovijed izrekao je supetarski župnik, pavlin Euzebije Josip Knežević.

Nakon misnoga slavlja započeo je cijelovečernji koncert tijekom kojeg je 12 zborova i dueta predstavilo djelić bogate starocrkvene glazbene baštine svoga kraja. Prije početka pojedinačnih nastupa zborova, na poziv voditeljice Lejdi Oreb, okupljениma se, prigodnim zahvalama obratio načelnik Općine Sveti Petar u Šumi dr. sc. Mario Bratulić. Smotru su

otvorili domaćini, Župni zbor Župe sv. Petra i Pavla u Svetom Petru u Šumi koji je pod ravnateljem Mauricija Zovića izveo pjesme „Majko dobrog Spasitelja“ i „Tisuć puta budi zdravo“. Potom su se predstavili pjevači s juga Istre, iz Župe sv. Agneze iz Medulin, koji su pod ravnateljem zborovođe Mirjane Grakalić izveli drevne medulinske napjeve „Zdravo Tilo“ i „Poslan bi Andel Gabrijel“. Mješoviti pjevački zbor Lavanda iz Novigrada, pod dirigentskom palicom Branislava Ostojića, izveo je pjesme „Gospode Bože“ i „Oj, Marijo“. Osam pjevača Zbora Župe sv. Filipa i Jakova iz mjesta Filipana izvelo je „Prejasna Kraljice“ i „Dođi Duše Pre-sveti“. Vesna Vuković i Dragica Novosel iz Zagrebačke nadbiskupije, dugogodišnje sudionice „Maše po starinski“, ove su se godine predstavile pjesmom „Opri slavna Božja Mati“ i napjevom za Veliki četvrtak „Dajem vam novu zapovijed“. Župni zbor Župe sv. Petra iz Marčane, pod ravnateljem Nikolom Radolovićem Kolarom, otpjevao je pjesme „Divnoj dakle“ i jedan drevni, dojmljiv napjev molitve „Zdravo Marijo“. Gosti iz Like, KUD Dangubica iz mjesta Kuterevo, predstavili su se

autohtonim napjevima iz svoga kraja te pjesmom „Kraljice neba“. Pučki pjevači Noel Šuran iz Lindara i Kristijan Vicel iz Svetog Petra u Šumi izveli su zajedno stari napjev molitve „Andeo Gospodnji“, a potom je Šuran, uz pratnju tradicijskog istarskog instrumenta miha, izveo dio drevnoga napjeva „Molitva svetemu Martinu“. Župni zbor iz Trviža predstavio se pjesmama „Divno je dakle“ i dojmljivom izvedbom Psalma 109. Ivica Dundović s pučkim pjevačima KUD-a Radovin iz Zadarske nadbiskupije, česti gosti „Maše po starinski“, ove su se godine predstavili svojim dvama poznatim napjevima, „Zdravo kćerce“ i starinskim izričajem Uskrnsne posljednjice „Svetoj žrtvi Uskrnsnici“. Crkveni zbor župe Dobrinj s Otoka Krka svoj je nastup započeo staroslavenskim napjevima „Siđoše knezi i Slava Otcu“, „Gospodi pomiluj“ i „Hvalite otroci Gospoda“, a njihov su nastup zaključili instrumentalnom izvedbom napjeva za Podizanje „Zdravo Tilo Isusovo“, na sopelama sopci Klaudije Dunato i Marko Župan. Smotru su zaključili gosti iz Austrije, Tamburaški zbor Vlahija iz Gradišća u Austriji pjesmama „Ježuš me kroz život pelja“, „Blagoslivljamo ino slavimo Gospodina Boga našega“ te njihovom već poznatom pjesmom na „Maši po starinski“ „Črna Madona“. Smotra je zaključena zajedničkom izvedbom svih sudionika, a otpjevali su pjesmu „Zdravo Djeko“.

Jubilarno izdanje „Maše po starinski“ zaključeno je svećanim nedjeljnim misnom slavljem, u nedjelju, 27. kolovoza, koje su svojim nastupima glazbeno obogatili pjevači Župnog zbora Župe sv. Petra i Pavla iz Svetog Petra u Šumi pod ravnanjem Mauricija Zovića te uz orguljsku pratnju legende supetarske crkvene glazbe, Milke Udovičić, koja orgulje u župnoj crkvi svira već 55 godina, a o 50. obljetnici za to je počašćena i papinskim blagoslovom. U glazbenom animiranju misnoga slavlja sudjelovali su i gradišćanski Hrvati iz Tamburaškog zabora Vlahija koji vodi Ante Pletikosić te Ivo Dundović i pjevači KUD-a Radovin iz Zadarske nadbiskupije. To je misno slavlje predvodio supetarski župnik Ezebije Josip Knežević, a prenosili su ga uživo Prvi program Hrvatskoga radija, Hrvatski katolički radio te Radio Pula.

Nositelj je projekta „Maše po starinski“ od početka Općina Sveti Petar u Šumi, manifestacija je ove godine održana pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH, Istarske županije i Župe sv. Petra i Pavla iz Svetog Petra u Šumi, umjetnički je voditelj i idejni začetnik manifestacije Bruno Krajcar, a direktor je manifestacije Viktor Prenc.

Biskupijska zaklada „Blaženi Miroslav Bulešić“

Biskupijska zaklada „Blaženi Miroslav Bulešić“ za pomoć učenicima i studentima osnovana je na duže razdoblje Odlukom biskupa mons. dr. Dražena Kutleše, br. 1085/2014. od 1. listopada 2014. u skladu sa Zakonom kanonskog prava kann. 1299. - 1310. Zaklada djeluje kao nesamostalna nabožna zaklada.

Osnivač zaklade je Porečka i Pulska biskupija, sjedište zaklade je u Pazinu, Dobrilina 6, 52000 Pazin. Vođenje Zaklade povjereno je Caritasu Porečke i Pulsko biskupije sa sjedištem u Pazinu. Odgovorna osoba je Upravitelj Zaklade, ravnatelj Caritasa Porečke i Pulsko biskupije.

Molbe za dodjelu novčane pomoći kandidati dostavljaju u pisnom obliku u predviđenom roku za zaprimanje molbi, od kolovoza do 15. listopada, u sjedište Zaklade na adresu: Caritas Porečke i Pulsko biskupije, Dobrilina 6, 52000 Pazin, s naznakom Biskupijska zaklada „Blaženi Miroslav Bulešić“ za pomoć učenicima i studentima.

Sve potrebne formulare te detaljne upute za podnošenje molbe moguće je preuzeti u Caritasu Porečke i Pulsko biskupije ili na ovoj web stranici, u privitku ovog teksta.

Detaljnije informacije moguće je dobiti u Caritasu Porečke i Pulsko biskupije, na broju telefona 052/624-306, ili pisanim putem na e-mail caritas-pazin@pu.htnet.hr.

Vatikan: Predstavljene smjernice za katoličke odgojne ustanove

VATIKAN U Vatikanu su 22. rujna predstavljeni rad Papinske zaklade „Gravissimum educationis“ i dokument „Odgoj u solidarnom humanizmu: Izgradnja ‘civilizacije ljubavi’ 50 godina nakon Populorum progressio“. Dokument je na konferenciji za novinare predstavio kardinal Giuseppe Versaldi, pročelnik Kongregacije za katolički odgoj, napomenuvši da sadrži smjernice za odgoj u solidarnom humanizmu, a poslat će ga svim katoličkim školama i sveučilištima diljem svijeta, kojih je trenutačno 216 tisuća, a pohađa ih više od 60 milijuna učenika te studenata svih vjeroispovijesti i nacionalnosti. Naša nastojanja u odgoju bit će neodgovarajuća i nedjelotvorna osim ako ne budemo težili promicanju novog načina razmišljanja o ljudima, životu, društvu i našem odnosu prema prirodi, ističe se u dokumentu. Kardinal Versaldi rekao je da katoličke škole i sveučilišta mogu promicati solidarnost i bratstvo putem formativnog iskustva koje je sposobno integrirati znanost i savjest.

Novinarima je rad Papinske zaklade „Gravissimum educationis“, koju je ustanovio papa Franjo 2015. predstavio glavni tajnik Zaklade mons. Guy-Real Thivierge, istaknuvši kako je njezin cilj utjeloviti odgojnu viziju koju promiče Kongregacija za katolički odgoj. Dodao je da se Zaklada prvenstveno nadahnjuje crkvenim naukom i karizmom pape Franje. Ključne riječi koje stoje u pozadini njezina rada su uključivost, dijalog, suradnja i transcendencija. Poziv Zaklade je ostvariti inovativne projekte da bi unaprijedila kvalitetu obrazovanja, promicala znanstvene studije te zagovarala umrežavanje i suradnju među obrazovnim institucijama. U srži kako dokumenta tako i Papinske zaklade „Gravissimum educationis“ nalazi se želja da „humaniziramo obrazovanje“ kako bismo izgradili „civilizaciju ljubavi“, rekao je kardinal Versaldi, prenosi Radio Vatikan. (IKA)

Hodočašće Istrana na Trsat

U subotu, 2. rujna 2017. održano je godišnje hodočašće Istrana na Trsat koje se tradicionalno održava prve subote u rujnu, odnosno subotu uoči blagdana Rođenja Blažene Djevice Marije. Više od 1800 hodočasnika, pristiglih autobusima i osobnim automobilima iz svih dijelova Porečke i Pulskog biskupije, okupilo se u perivoju Svetišta Gospe Trsatske na svečanom koncelebriranom misnom slavlju koje je predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, u zajedništvu s porečkim i pulskim ordinarijem mons. dr. Draženom Kutlešom te sedamdesetak svećenika prezbiterija svoje dijeceze.

Nakon uvodnih riječi pozdrava i dobrodošlice koje je hodočasnici uputio gvardijan Trsatskog svetišta p. Anton Jesenović prigodnu homiliju izrekao je biskup Milovan. Govoreći o okupljanju vjernika na tome hodočašću, podsjetio je kako je čovjekov život zemaljsko hodočašće prema vječnoj domovini, no, naglasio je, na život se ne može gledati samo kao zbroj tuga i radošti, uspjeha i padova nego treba nadasve uvijek računati s Bogom, koji jedini može dati smisao životu. Tumačeći evanđeoski ulomak o Marijinu pohodu Elizabeti, biskup je naglasio: „Gleda li tko na život Marije i Elizabete tek kao na zbroj tuga i radošti, onda bi već samo uzimajući u obzir činjenicu da su sinovi obju žena

umrli mučeničkom smrću još kao mladi ljudi, mogao zaključiti da je riječ o nesretnim ženama. No, zahvaljujući vjeri tih dviju žena, i potpunom pouzdanju da Bog uvijek sve izvodi na dobro, i da se njegovoj volji treba do kraja podvrgnuti, njihova je uloga u povijesti čovječanstva poprimila kozmičke razmjere. Njihovu vjeru danas baštimo, u njihovu smo vjeru danas zagledani, i priželjkujemo da nam izmole vjerničku snagu koja nam je potrebna da bismo se nosili sa svime što nam donosi život“, istaknuo je biskup. Govoreći o razlozima zašto hodočastimo, biskup je istaknuo svijest o tome da nam Isus i Marija mogu pomoći na našem putu vjere, osjećamo da nas razumiju na tome putu, a razumiju nas zato što su i sami bili hodočasnici, i to od samoga Isusova utjelovljenja. Prizor Marije koja pod srcem nosi Isusa u pohod Elizabeti otkriva nam jednu snažnu, rekli bismo, karakternu crtu Isusa i Majke Božje: oni idu ususret čovjeku, naglasio je propovjednik. Jednako kao što je već vremešna Elizabeta bila potrebna pomoći Isusa i Majke Božje u svojoj svakidašnjici, tako smo i mi danas potrebni njihove pomoći i upravo u susretu tih dviju žena možemo pronaći nadahnute za naš svakidašnji osobni, obiteljski i crkveni život, ali i nadahnute za sve ono što se smatra društvenim životom čovjeka i naroda. Kao jednu od važnijih poruka toga evanđeoskog ulomka biskup je istaknuo činjenicu koja je bila preduvjet svemu što se kasnije u slavnoj povijesti Spasenja događalo: te su se dviže žene oduprle napasti međusobnoga

uspoređivanja. Obje su dale prednost najvažnijem: slavile su Gospodina koji im je učinio velika djela. Danas je, pak, u korijenu mnogih nezadovoljstva upravo to uspoređivanje. U stalnom nastojanju za posjedovanjem više od drugih, ili u želji za većim uspjesima od drugih, ljudi se počnu smatrati superiornijima. Nije li u tome razlog neuspjeha mnogih obitelji, pa čak i ratova među narodima, zapitao se propovjednik.

Ljubav prema bližnjemu

Ovamo smo danas došli kao crkvena obitelj s istarskoga poluotoka. Vrijeme je da se pokušamo sagledati pred Bogom. „Kakav je, dakle, istarski vjernik?“ zapitao se biskup. Nije riječ o tome je li on bolji ili lošiji od drugih, jer on je neusporediv, samo svoj. Hodočasteći danas, možda i ne sluteći to, nosimo kao vjernička zajednica čitavu prošlost našega kraja koji je od brojnih pogleda skrivala gorostasna Učka; nosimo ponos i zahvalnost što živimo u krajevima plodne zemlje i predivna mora koji su radišnom istarskom čovjeku omogućili dostojanstven život; nosimo pamćenje o povijesti naše biskupije od trećega stoljeća, koja je ispisana vjerničkom nepokolebljivošću tolikih naraštaja, plaćenu i krvlju brojnih mučenika, od onih koji su u prvim stoljećima ubijani po arenama do mučenika pod zločinačkim režimima, čiji se spomen sastaje u liku bl. Miroslava Bulešića; nosimo sva povjesna previranja, iseljavanja i naseljavanja koja su do dana današnjega naše krajeve pretvarala u susretište naroda, vjera i kultura. Sve

je to naša povijest koje se ne možemo odreći, i u kojoj je čovjek sklon pronalaziti uzroke i rješenja današnjih problema i izazova, istaknuo je biskup. Propovjednik je nadalje naglasio i opasnost današnjega vremena u uspoređivanju s nekim prošlim vremenima, to oduzima dragocjeno vrijeme koje je pak potrebno da se ulovimo ukoštač sa životom koji se sada događa, da svoje snage uložimo, upravo kako nas i Evangelje poziva, da umjesto uspoređivanja s drugima, ili nekim prošlim vremenima, radimo na tome da ponovno otkrijemo dar vjere i pouzdanja s kojim smo došli u ovo svetište, dar vjere koji nosimo duboko utkan u svojoj vjerničkoj duši. Jedino u čemu se kao vjernici možemo uspoređivati jest u kojoj je mjeri naše djelovanje u skladu s Isusovom Zapovijedi ljubavi da ljubimo Boga i svojega bližnjega, naglasio je biskup. I ta se ljubav prema bližnjemu mora vidjeti u našem djelovanju u svim oblastima privatnoga i društvenog života.

Odgoj budućih naraštaja sukladno kršćanskom nauku

Blažena Djevica Marija i njezina rođakinja Elizabeta vrhunske su učiteljice vjerničke postojanosti. Nisu podilazile trendovima tadašnjega vremena koje je nametala licemjerna okolina, već su jedna i druga, sa svojim muževima, pokazale iznimnu vjerničku postojanost suradnica na Božjem planu. I danas su nam nadasve potrebni kršćani koji će svoj život podrediti Božjem planu te živjeti i odgajati buduće naraštaje sukladno kršćanskom nauku, i samo se time ravnati, neovisno o modama i utjecajima s raznih strana. Kao vjernici znamo da jedino tako možemo biti i ostati pošteni i svoji, zaključio je biskup te u pomoć u ostvarenju toga zazvao zagovor istarskih svetaca mučenika i Majke Božje Trsatske Kraljice Jadrana. Misno su slavlje pjevanjem uzveličali pjevači iz raznih istarskih župa, pod dirigentskom palicom vlč. Rudija Korace te uz orguljsku pratnju vlč. Ivana Štokovića. I ove je godine obnovljena tradicija hodočašćenja pješice na povjesno Hodočašće Istrana Majci Božjoj Trsatskoj. Skupina od 60-ak hodočasnika krenula je tradicionalno u četvrtak, 1. rujna, iz pazinskoga Franjevačkog samostana Pohođenja Marijina, nakon zajedničkoga misnog slavlja točno u podne i hodočasničkoga blagoslova. Misno je slavlje predvodio p. Drago Vujević. Prvu su noć prespavali u crkvi Gospe Karmelske na Boljunskom polju gdje su ih toplo dočekali župljanini uz prigodnu okrepnu. U petak su prešli Učku. Nakon dolaska u Matulje ondje su sudjelovali na zajedničkom misnom slavlju sa župljanima, i ondje prenoćili. U subotu krenuli su rano ujutro, još za mraka, prema Trsatskom svetištu. Nakon uspona Trsatskim stubama stigli su u perivoj Trsatskoga svetišta na misno slavlje, na kojem su sudjelovali u zajedništvu s vjernicima iz svih župa Porečke i Puliske biskupije.

Hodočašće na Trsat 2.9.2017.

U Murinama proslavljen blagdan Gospe Žalosne

U Murinama, jedinoj crkvi na području Porečke i Puliske biskupije posvećenoj Gospi Žalosnoj, taj je blagdan, u petak, 15. rujna 2017., tradicionalno proslavljen svečanim misnim slavljem koje je ove godine predvodio vlč. Dejvis Martinović, mladomisnik, kapelan u Umagu.

Koncelebrirali su svećenici i kapelani iz okolnih župa te vlč. Josip Grbac, župnik Umaga, koji upravlja crkvom u Murinama. On je na početku uputio pozdrav svim okupljenim vjernicima, a posebno ovogodišnjim krizmanicima koji su na tu misu stigli iz Umaga pješice, uz pratnju vjeroučitelja. U izuzetno nadahnutoj homiliji propovjednik je biblijsku sliku Majke Božje i Ivana apostola pod Isusovim križem razmotrio osobito kroz tri glavna aktera, sagledavši ju iz perspektive svakidašnjeg života. Isus, koji se nalazi u najtežim trenutcima svojega života, biva napušten, gotovo svi su se razbježali. Svaki čovjek u jednom trenutku svojega života osjeti taj osjećan napuštenosti, u bolesti ili u tuzi zbog smrti posebno drage osobe. Upravo tada, kad treba blizinu drugih, oni se udalje, razbježe, kao što su učinili i Isusovi učenici. Prirodna je to ljudska reakcija, rekao je vlč. Martinović, ljudi osjeti strah od tih posebno teških situacija ili se udalje zbog nesnalaženja u teškim okolnostima. Trenutak je da se zapitamo jesmo li i mi ponekad pobegli od križa umjesto da smo bili tu kad nas je bližnji trebao. U tom bi nam trenutku trebala biti uzor Majka Božja koja je ostala postojana pod križem, i suočila se s ogromnom boli i patnjom. Ostala je postojana i unatoč tome što je izgledalo kao da je Bog iznevjerio svoje obećanje. Blažena Djevica Marija svojim nam primjerom pokazuje da budemo postojani u vjeri, da ne bježimo od teških situacija koje snađu naše bližnje, već da uz svoj, pomognemo i bližnjemu nositi križ. Najčešće je bližnjemu u potrebi i tjeskobnoj situaciji najpotrebnija jednostavno naša blizina i saznanje da se nalazi u našim mislima i molitvama, zaključio je vlč. Martinović. Završnim zahtvalama okupljenima se obratio župnik vlč. Grbac. Zahvalio je svima koji se redovito brinu za održavanje te crkve, onima koji su sudjelovali u pripravi svečanosti i domjenka koji je uslijedio za sve okupljene vjernike te na poseban način predstavnicima gradskih vlasti koji su značajno sudjelovali u logističkim potrebama glede organizacije. Svečano je misno slavlje završeno mladomisničkim blagoslovom, a druženje je nastavljeno uz zajednički objed. (G. K.)

KATOLIČKA CRKVA U ISTRI OD 1947. DO 1977.

VI. Biskup Dragutin Nežić – nositelj postkoncilske obnove

Drugi vatkanski koncil, najveći događaj u Crkvi u 20. stoljeću, trebalo je implementirati u mjesnim Crkvama. Nije sve išlo lako. Postojale su dvije struje unutar Crkve, koje su na jedan način bile nezadovoljne, ali su bile u manjini: konzervativci koji nisu prihvaćali reforme i „revolucionari“ koji su tražili više i pokušali dati svoje tumačenje Koncila. Svaki je pastir, s jedne strane, trebao u svojoj mjesnoj Crkvi provesti koncilsku reformu, a s druge strane, sačuvati jedinstvo. Kad je u pitanju Crkva, u Istri nemamo zabilježenih većih poteškoća s implementacijom Koncila u život Crkve, kao što su imale druge nad/biskupije (npr. Zadar). Pastiri su bili nositelji obnove te zajedno sa svojim prvim suradnicima, svećenicima, u duhu Koncila stvarali pastoralni plan i program. Čitajući Dnevnik biskupa Nežića, vidimo kako je on nakon Koncila nastojao osobno ili preko generalnoga vikara sudjelovati na dekanatskim svećeničkim skupovima. Zajedno sa svećenicima stvarao je pastoralni program, a svojom je prisutnošću čuvaо zajedništvo klera s biskupom. Također, kao koncilski otac, mogao je svećenicima iz prve ruke prenijeti poruku Koncila. Veliki je pot hvat biskupa Nežića, zajedno sa svećenicima, bilo organiziranje euharistijskoga kongresa po župama i dekanatima te pućkih misija. „Bio je uvijek povezan sa svojim svećenicima. Često ih je posjećivao po župama.“¹ Prelistavajući Nežićev Dnevnik, vidimo da je predvodio sva značajnija slavlja u Biskupiji te posjećivao župe prigodom podjeljivanja sv. krizme i patrona župe. Komunističke su mu vlasti stvarale velike probleme, ali svojom luka vostu i diplomacijom koja ga je resila uvijek je uspio izaći kao pobjednik. Sve je to iziskivalo velik trud, ali biskup Nežić,

iako ga svi pamte kao uredskoga čovjeka i arhivara, bio je zauzet pastoralac. Kad se prelistava njegov Dnevnik, vidi se širina pastoralnoga rada te sustavni rad s određenim biskupijskim vijećima i odborima nakon Koncila. Zasigurno su najveće Nežićeve zasluge:

1. ujedinjenje Istarske Crkve
2. proces za kanonizaciju vlč. Miroslava Bulešića
3. očuvanje jedinstva klera unatoč političkim nastojanjima da se razbijte to zajedništvo
4. osnivanje biskupijskih vijeća i odbora
5. osnivanje novih župa i formiranje dekanata koji su ostali do danas
6. očuvanje kulturne baštine, osobito nakon Koncila
7. pastirski pohodi župama i svećenicima
8. sređivanje Biskupijskoga arhiva i povjesno istraživanje
9. školovanje klera
10. briga za crkvenu imovinu i njezin povrat, a koja je bila oduzeta i oteta od komunističke vlasti.

Koncilski zamah preko biskupijskih vijeća

Osnivanje raznih biskupijskih vijeća, koja su nastala kao plod koncilske obnove, bio je jedan od glavnih zadataka biskupa Nežića. Vijeća su bila aktivna ovisno o njegovim članovima. Nekoliko se vijeća posebno isticalo u svojem radu. Na prvo mjesto treba svakako uvrstiti Katehetsko vijeće. Biskupu je bilo jako stalo da katehizacije djece i mladih. Nakon sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća komunistički je režim postao malo fleksibilniji i nije bio tako represivan prema Crkvi. Vjernici su mogli slobodnije, ali nikad dokraja slobodno, živjeti svoju vjeru. Svećenici su bili pro-

ganjani zbog izrečene propovijedi, djeca u školi prozivana i omalovažavana zbog pohađanja vjerouauka ili sv. mise. Biskup Nežić hrabrio je svećenike i vjernike da ustraju u vjeri. Velika pomoć u katehizaciji bili su Katekizmi dr. Ivana Pavica, ali svećenici su osmislijavali i razne druge načine katehizacije: filmovi, dijapositivi... Nakon Koncila počelo se više raditi s ministrantima. Biskup u svom Dnevniku bilježi kako se 1969. u Pazinu na ministrantskom susretu okupilo oko 200 ministranata u svojim odijelima. On ih je posjetio, ohrabrio te im darovao bombone. Poticao je svećenike da rade s ministrantima. Biskup Nežić, kao zaljubljenik u povijest i crkvena dobra, osnovao je i Vijeće za crkvenu umjetnost te izradio pravilnik (10. siječnja 1973.). Očuvanje sakralne kulturne baštine bio je velik izazov pred Crkvom. Negdje su i općinske vlasti pokazivale zanimanje za očuvanje sakralne baštine. Liturgijsko vijeće jedno je od najznačajnijih vijeća koje je iznjedrila postkoncilska obnova. Obnovu života unutar Crkve trebala je proizvesti liturgijska obnova. Bilo je potrebno ponovno otkriti sakrament kao vrelo života. Liturgijsko i Katehetsko vijeće bili su nositelji koncilske obnove. Biskup Nežić nastojao je da svećenici, sukladno nauku Drugoga vatkanskog koncila, učine, tamo gdje je bilo moguće, i reformu liturgijskoga prostora. Kako čitamo u biskupovim zapisima, išao je po župama posvetiti nove oltare. Osnovan je i Odbor za turizam i pastorizaciju. Otvaranjem granica tadašnje države dolazi i do masovnije pojave turizma. Pokušalo se u svakom dekanatu naći povjerenika za turizam. Osobito je bilo važno da primorske župe primjereno odgovore novim pastoralnim potrebama turista. Pokušalo se omogućiti turistima, posebno njemačkoga i talijanskoga govornog područja, odgovarajuću duhovnu skrb. Svakako da je turizam sa sobom donio i

¹ 25 godina biskupovanja dr. Dragutina Nežića u Istri, u: Ladonja, Katin prilog za Istru, broj 7., prosinac 1972.

određenu moralnu krizu na koju je trebalo primjereni odgovoriti.

Osnovano je i Vijeće za namještanje klera.

Biskup nigdje ne piše što je bio povod za osnivanje ovoga vijeća, pa ni sam neću davati nikakvo tumačenje. Biskup u Dnevniku ne progovara detaljnije o točkama sjednice ovoga vijeća. Nežić je bio osnovao i Fond biskupa Dobrile za pulske gradnje. Biskup Nežić intenzivno je radio na novom sjedištu Biskupije u Puli i nekako je s tim ciljem građena i crkva sv. Pavla na Vidikovcu i novo sjedište Biskupije. Biskup piše kako je ovaj projekt za dobivanje zemlje i dozvole za gradnju bio povjero nebeskom zagovoru vlč. Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika, te Egidija Bulešića, a financiranje ovoga projekta bl. Inocentu XI., papi.² Bila su tu i razna druga vijeća i odbori čiji je rad biskup Nežić poticao te nastojao biti na sjednicama. Posebno su bili aktivni odbori prigodom obilježavanja određenih obljetnica. Velik se pastoralni rad biskupa Nežića najbolje može vidjeti u njegovim Dnevnicima. Možemo reći da je koncilske smjernice i sam Koncil, sukladno tadašnjim mogućnostima, osobito onim političkim, uspio provesti u svojoj biskupiji, i to vrlo uspješno. Na kraju ovih promišljanja o biskupu Nežiću, iako ga osobno nisam poznavao, ali na temelju dostupnih spisa, mogu reći da je Crkva u osobi biskupa Nežića imala dobra pastira, mudra diplomata i neuromorna radnika na Njivi Gospodnjoj u Istri.

² Usp. Cursus dierum XX, od VI. – XII. 1973., str. 151., 183.

Sjećanje na žrtve

SV. LUCIJA Već se treću godinu za redom obilježava sjećanje na žrtve kod jame Širočice nedaleko crkve sv. Lucije na Pazinskom polju, a sve povodom Europskoga dana sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima. Prethodnih je godina komemoracija održana u organizaciji pazinskog HDZ-a, a ove su godine župljani sami organizirali okupljanje i odavanje počasti onima čija imena nigdje nisu upisana, u nedjelju, 27. kolovoza 2017. godine. Predvođena molitvom domaćega župnika vlč. Željka Zeca povorka je došla do križa postavljenoga prije dvije godine uz rub jame Širočice. Tu su upaljene dvije svjeće, jedna za one koji su skončali svoj život u jami, a druga za one koji su ih u tu istu jamu bacili. Okupljenima se obratio Tomislav Ferenčić zahvalivši svima koji su se odazvali da mirno i dostoјanstveno odaju počast ovim poratnim žrtvama komunističkoga sustava. Istaknuo je da se još i danas o tome nerado govori te je sve obavijeno velom šutnjem. Vlč. Zec spomenuo se kako smo putem moleći Žalosno otajstvo Krunice mogli zamisliti kakva je perspektiva stajala pred Kristom kad su ga vodili prema kalvariji. Tukli su ga, lažno sudili, okrunili trnovom krunom i na kraju pribili na križ. On je svoj slijed znao, a ovi jadnici nisu znali kakva ih strašna smrt čeka. Najžalosnije je to što svi nisu bili ubijeni prije nego su strovaljeni u taj crni ponor. Svjedoci kažu da su se jauci čuli i nakon pet-šest dana nakon rafala. Malo je reći da je čovjek čovjeku vuk i da ostajemo zapanjeni pred ovakvim ljudskim postupcima jer u životinjskom svijetu toga ne nalazimo. Ovo što se ovdje dogodilo, sramota je za čovječji rod i velik teret na duši čovjeka, ali Bog ima zadnju riječ. Njega molimo za oproštenje i za pokoj duša ovih nesretnika, zaključio je vlč. Zec. Među prisutnima čulo se i pitanje postoji li negdje u nekom arhivu popis osoba koje su ovdje završile, kao i onih koji su ih vodili. Svakako bi valjalo i to istražiti. U ovoj su jami stravičnu smrt doživjeli njemački zarobljeni vojnici nakon završetka rata, ali i oni hrvatski narodnjaci koji kao dosljedni kršćani nisu htjeli prihvati komunističku bezbožnu ideologiju. Stoga nam je kršćanska dužnost i moralna obveza da se svaka jama obilježi i da se barem jedan dan u godini molitvom i sjećanjem spomenemo svih žrtava koje čekaju svoje uskrsnuće u jamama. (Mirjana Ferenčić)

ŠA-ŠA-ŠALE

Vojni je kapelan došao zamijeniti, skoro čitav ljetni mjesec „redovnog“ svećenika u župi na moru. Tako se svaki dan kupao, ali je i svake nedjelje i svaki dan misio. Toliko se zanio u želji da, dok se njegov domaćin vrati s odmora u planinama, župu preobrati da je iz dana u dan sve vatrenije propovijedao. Zna on dobro kako se to radi. Naučio je to u vojsci i u žaru je svoje slušateljstvo nazivao vojnim izrazima: npr. Vojska Bezgrešne, Vitezovi Bezgrešne, Kristovi legionari, Vojska spasila, Militiae Immaculate... Svašta je on još dodavao i hrvatski i latinski i tko zna kako još. Prvih dana primjećivao je jednog dječaka: dolazio je redovito na misu i pričest, pobožno i pažljivo slušao, bio u prvim redovima ... i onda je odjednom nestao. Slučajno, pred sam kraj odmora, nabasa na njega u jednoj uskoj ulici i nervozno ga upita: „Kakav si ti to Kristov vojnik? Zašto više ne dolaziš na misu, na pričest?“ „Oče, duhovni! Oduševili ste me za tajnu službu!“ – spremno odgovori dječak.

Obilježena 71. obljetnica mučeništva bl. Francesca Bonifacia

**U pondjeljak, 11. rujna 2017.
svečano misno slavlje spomina
71. obljetnici mučeništva bl.
Francesca Bonifacia, u Krasici,
u župnoj crkvi sv. Stjepana
prvomučenika, predvodio
je kancelar Porečke i Pulsko
biskupije preč. Sergije Jelenić u
zajedništvu s nekoliko svećenika
iz Umaško-oprtaljskog dekanata.**

Prečni kancelar na početku je homilije podsjetio kako nam Isus nudi, i primjerom pokazuje, jedini put Spasenja, put križa. Iako nimalo lagodan, to je jedini put koji čovjeka vodi do mesta koje mu je Bog pripravio u kraljevstvu nebeskome. Što je nagnalo mladog Francesca Bonifacia da prihvati muku, smrt i trpljenje zapitao se propovjednik. On je povjerovao Isusu Kristu i slijedio ga, bio je spreman uiće te vjere odreći se i života radije negoli Isusa. Vjerovao je da samo slijedeći Isusov primjer može stići do kraljevstva nebeskog. On je ovdje živio, molio je za povjerene mu ljude, za njih se žrtvovao, vodio je brigu o mladima, podučavao ih, no nadasve svojim je životnim primjerom pokazivao pravi put do Boga, put življenja vjere. Upućivao je sve na put dobra i pokazivao im da treba ostati postojan do kraja. Slijedio je Isusa Krista, i kao njegov učenik i kao svećenik, da bi nastavio Isusovo djelo ovdje na Zemlji. Trudio se napredovati u svom kršćanskem, duhovnom životu hraneći se Euharistijom, razmatrajući, moleći ne samo za sebe nego i za svoje župljane i za cijeli svijet. Prihvatio je žrtvu sličnu Isusovoj, za dobro drugih ljudi, za spas drugih ljudi. Nije mrzio svoje progonitelje, nego je za njih Boga molio, upravo kako smo i svi mi pozvani. Činjenica da smo se danas ovdje okupili, siguran je znak kako je u nama vjera živa, kako želimo u toj vjeri živjeti, želimo u toj vjeri prisjetiti do života vječnoga u nebeskom kraljevstvu gdje će nas dočekati i bl. Francesco Bonifacio. Da bismo to postigli, treba jednostavno živjeti normalnim životom, prihvatići i ispunjavati volju Božju u svojoj svakidašnjici, prihvatići i ljubiti brata čovjeka onako kao što je Isus ljubio nas, biti spremni žrtvovati se, iako to nije uvijek lako, osobito u svome

svakidašnjem okruženju. I to se zove križ. Ako ljubimo poput Isusa Krista, onda nam neće biti teško žrtvovati se za brata čovjeka, za svoje bližnje, za nemoćne, za one koji trebaju našu pomoć. To je put obilježen svakidašnjim križem, ali jedino prihvaćanjem toga križa moći ćemo prisjeti u život vječni. To nam je pokazao Isus Krist, a isto nam je pokazao i bl. Francesco Bonifacio. Nama je to isto činiti, moliti jedni za druge, prihvatići jedni druge. Ako to činimo, onda ćemo i mi sigurno prisjeti u nebesko kraljevstvo, onđe je naša domovina, onđe nas Bog čeka, sa svim svetima i svi oni naši dragi koji su nas pretekli u Vječnost. Preč. Sergije Jelenić zaključno je pročitao jednu homiliju koju je Blaženik izrekao upravo u toj crkvi, kratko vrijeme prije mučeništva. U pročitanoj propovijedi poticao je okupljene vjernike na dvije Zapovijedi ljubavi, ljubiti Boga iznad svega i ljubiti bližnjega kao samoga sebe, istaknuvši kako je to jedini put Spasenja. Posebno je pojasnio pojam pomaganja bližnjemu, na način da bližnjega prepoznajemo i u potpunim strancima. Misno su slavlje glazbeno animirali pjevači iz župnih zborova nekoliko okolnih župa.

Životopis

Francesco Bonifacio rođen je u Piranu 1912. godine. Pastoralno je djelovao u

župama Novigrad i Krasica kod Buja te bio istaknuti član Katoličke akcije u radu s mladima. Nakon kapitulacije Italije nije napustio Istru, već je ostao uza svoj narod. „Bio je vrlo revan, uzoran, svet i poletan svećenik, dobar organizator, ljubitelj i apostol mlađeži.“ Odmah se našao na udaru komunističke vlasti. Dana 10. rujna 1946. procurila je vijest da su ‘oznaši’ na Bujštini sastavili popis mlađih svećenika koje narodna straža mora likvidirati, među njima je bio i Francesco Bonifacio. Već su ga 11. rujna sačekali predvečer „narodni stražari“ na povratku iz Grožnjana u Krasicu i otdad mu se gubi svaki trag. Mjesto stradanja ni danas nije poznato. Tršćansko-koparski biskup mons. Antonio Santin pokrenuo je 1957. proces za njegovo proglašenje blaženim i nakon 40 godina završen je biskupijski proces, 16. svibnja 1997. godine u Trstu. Nakon 11 godina proučavanja u Rimu, papa Benedikt XVI. izdao je dekret 3. srpnja 2008. kojim je Bonifacio proglašen blaženim *in odium fidei*. Svečana je proslava bila u Trstu 4. listopada 2008., a poslije u Krasici kod Buja. Danas se među prioritetima Državne komisije za istraživanje stratišta nalazi i eventualno mjesto pokopa bl. Francesca. (www.ppb.hr)

OBRAZOVANJE – STRUKA ILI POLITIKA?

Već se više od godinu dana u Hrvatskoj vodi intenzivna politička rasprava oko reforme obrazovanja, odnosno oko koncepta takozvanoga *kurikula*, koji je za vrijeme lijeve Milanovićeve vlade izradila radna skupina pod vodstvom dr. sc. B. Jokića. Je li to zaista prvorazredno političko pitanje, možda tek politikantsko pitanje ili bi to trebalo biti stručno – znanstveno pitanje?

Pomiješani Iončići

Lako je zaključiti kako je posve neprimjereno i nepotrebno, a društveno štetno, da se ovakav jedan stručni projekt prebacuje iz sfere znanosti i stručnosti u političku sferu, i to čak do razine mogućeg «rušenja Vlade» i novih parlamentarnih izbora, a da se usto zaobilazi i potiskuje potrebna široka stručna rasprava i uvažavanje elementarne činjenice kako samo sadržajno preoblikovanje nastavnih predmeta, što nudi kurikul, nije a ma baš nikakav jamac za očekivani pozitivan ishod obrazovne reforme. Ona bi trebala donijeti bolju obrazovnu i odgojnu razinu učenika, bolju usklađenost obrazovanja potrebama tržišta i novih tehnologija, bolju fleksibilnost đaka u obrazovnom procesu i omogućiti izvrsnost i napredak kod onih najdarovitijih. Zbog svega ovoga posve je jasno da je cijeli reformski projekt i bio zamislen kao «lijevi političko-ideološki inkubator» koji se, međutim, zbog izgubljenih parlamentarnih izbora nije mogao početi implementirati u hrvatske škole, pa je sadašnji «žal i naricanje» za njim, od onih koji su ga kreirali i onih koji su ga politički lansirali, tek dio političko-politikantske igre s ciljem «miniranja» novih pokušaja da se taj projekt doradi, proširi, moderni-

zira i da se u sadašnjem, drugačijem, domoljubnom, političkom okruženju ubrzno implementira u hrvatski obrazovni sustav.

Nedostaje cjelovito sagledavanje obrazovanja

Nešto što jako iznenaduje u tim javnim raspravama oko te potrebne reforme obrazovnoga sustava jest to što se cijela pozornost usmjerava tek na nastavne sadržaje u školi.

Istovremeno se ne razmatra, niti se reformski integrira, uloga nastavnika-ucitelja u tom procesu. Kako njih bolje i permanentno obrazovati, nadgledati, nagradjavati itd.? Ili, kakva nam je školska infrastruktura i opremljenost škola, školski standard učenika itd.? Da o nedostatku integralnoga, holističkog pristupa obrazovnoj sferi i ne govorimo. Posve je vidljivo, bez posebnih studija i analiza, kako nam je obrazovna sfera negativno opterećena nemotivacijom nastavnika, njihovim obrazovnim deficitima od nižih do visokih učilišta, nejasnim i pristranim kriterijima u njihovojoj selekciji, zapošljavanju i napredovanju. Posljedično tomu, razvidan je visok stupanj nekritičke evaluacije uspjeha đaka i studenata i njihovo kasnije nesnalaženje i slaba kompetentnost u sferi rada.

Domaća iskustva

U sklopu ove teme svakako se moraju spomenuti i neka istarska iskustva i činjenice. Nedvojbeni gospodarski rezultati i rast pozicioniraju Istru na visoko mjesto među hrvatskim županijama. Ali začudo, no i objasnivo, obrazovna struktura stanovništva Istre tek je u hrvatskom prosjeku, a kod visokog obrazovanja čak smo i ispod toga prosjeka. Ovi bi pokazatelji itekako trebali

brinuti obrazovne i političke strukture u Istri. Zbog uglavnom gospodarski monokulturalnog turističkog razvoja, posljednjih je nekoliko desetljeća u Istri došlo do izrazitog pada u tehničkom, prirodoslovno-matematičkom, građevinskom, kemijsko-tehnološkom i drugim sličnim visokoobrazovnim područjima. Uopće, prevladava jedna loša obrazovna klima, a i primjerena realnost, po kojoj se s malim obrazovnim trudom i naporom mogu postići brza i kurentna zvanja i dobro plaćena namještenja i uhljebljenja.

Na tragu tog nekritičkog pristupa i nebrige za ukupne hrvatske društvene ciljeve i vrijednosti, mnogima je ostao, vjerujem, nezapažen i nevažan slušaj s nižim razredima hrvatske osnovne škole u mjestu Momjan na Gornjoj Bujštini, koja se ove školske godine zatvorila jer nema đaka. Zapravo, ima ih, ali oni pohađaju talijansku školu u tom mjestu. Logično, piše GI, jer ionako su hrvatska djeca ranije išla u jedini, talijanski, vrtić u tom mjestu. Nekako mi postaje jasnije, sad i konkretno, a ne samo politički, zašto se posljednjih dvadesetak godina toliko razgranala mreža talijanskih vrtića, škola, zajednica, društava, limenih glazbi itd. po hrvatskim gradovima, mjestima i selima u Istri. Ta čuvena istarska *multikulturalnost* očito ima tendenciju kretanja k *monokulturalnosti*. Momjan je, vidi-mo, to postao. Ali nije ni prvi ni jedini slučaj u Istri. Što reći? Kad župan, F. Radin, B. Miletić, istarski antife i drugi «riješe slučaj HOS-ove ploče», čime se intenzivno već duže vrijeme bave i proučavaju, možda dođe na red i ovaj primjer suvremene, nefاشističke, talijanizacije, oprostite, monokulturalizacije, Momjana.

HRVATSKI POVRATNICI – SIGURAN BOLJITAK ZA HRVATSKU

Petar Ćurić – povratak kući nakon 15 godina iseljeništva

Školovanje u inozemstvu

Petar Ćurić je naš Puljanin koji se nakon petnaest godina iseljeničkoga života vratio u svoju Pulu. Otišao je kao maturant na školovanje u New York i London, a vratio se kao iskusni akademski glazbenik, menadžer i producent. Nakon burnih i brojnih koncertnih godina posvećenih glazbi i svom instrumentu udaljkama, ušao je i u svijet menadžmenta. Danas je povratnik iz Londona u Ljubljani, u Zagreb i u rodnu Pulu, gdje nakon Izbora postaje vijećnik u Gradskom vijeću i potpredsjednik Odbora za nagrade i priznanja Grada Pule (2017.). Nakon povratka u Hrvatsku završava i jednogodišnji stručni diplomatski studij na Diplomatskoj akademiji Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (XVII. generacija). Pokretač je inicijative *Branding Hrvatske u svijetu*, Hrvatske flautističke akademije u Karlovcu i Hrvatskog bubenjarskog kampa u Grožnjanu. Radio je kao profesor u Americi, kraće vrijeme u Srednjoj glazbenoj školi Ivana Matetića-Ronjgova u Puli, kao timpanist u Orkestru Opere Hrvatskoga narodnog kazališta Ivana pl. Zajca u Rijeci, u Riječkoj filharmoniji te kao predavač na Akademiji za suvremenu glazbu u Londonu. Koncertira od Hollywooda i Sunset Stripa do Londona, od Grožnjana do Austrije i Italije. Za svoj je marljiv rad više puta nagrađivan u Hrvatskoj i u inozemstvu. Petar je po ocu iz Korita, Općina Tomislavgrad, a po majci iz Račica kraj Buzeta. Brat pokojnoga đeda Marijana poznati je istarski književnik, pjesnik i izdavač Miroslav Siničić. Petrov otac Mate Ćurić priznat je filmski kritičar, novinar i publicist te dugogodišnji urednik Kulture u Glasu Istre, a majka profesorica hrvatskoga jezika i književnosti. Zanimljivo je znati da je prije Petra i njegov pradjet bio iseljenik u Belgiji gdje je 30 godina radio u rudniku, pa je onda i diđ bio gastarabajter u Njemačkoj 30 godina gdje je zaradio mirovinu gradeći ceste i kanalizaciju. Otac je ostao u Domovini, doduše doselio je u Istru, a Petar je nastavio iseljeničku tradiciju, ali se dvostruko ranije, akademski obrazovan, nakon 15 godina vraća u Domovinu.

Studirati u inozemstvu: da ili ne? Koje su koristi, koje poteškoće?
„Kada čitavim svojim bićem vjeruješ da stvari ne moraju biti kakve jesu i da mogu i moraju biti bolje, studiraj u inozemstvu.“ Vodila ga je i misao: *Control your own destiny – or someone else will – Jack Welch (Pobrini se za vlastitu budućnost, ili će to učiniti nekto drugi umjesto tebe.)*

Nekoliko sjećanja iz Ćurićeva školovanja u Americi:

„Za Welch sam prvi put čuo gurajući kolica u Krogeru (američkom lancu supermarketa sličnom našem Konzumu), u Dentonu, na sjeveru američke savezne države Teksas. Prilazeći gospodi na blagajni primijetih na polici, između čokoladica i žvakačih guma, redak s knjigama. Jednu je bilo nemoguće ne zamijetiti. Ogroman naslov s velikim crnim tiskanim slovima – *Winning (Pobjeđivati)*, a u pozadini, u boji zlata, čovjek orlovska pogleda i s kravatom podudarajuće zlatnožute presijavajuće boje. Sjećam se

kao danas kako sam ju nagonski, gotovo refleksno ubacio u košaricu, preko kruha, mljeka i staklenki gotovih umaka za špagete... Čitao sam puno. I učio ne samo na sveučilištima nego i u svakidašnjem životu, na ulici, kazalištu, parku, kongresima, „svugdje.“

Odlazak na školovanje u inozemstvo produžilo se i na život i rad u inozemstvu? Kako je došlo do odluke za povratak kući?

„Proveo sam gotovo pola života u inozemstvu i mogao bih nabrojiti na prste jedne ruke one koji se ne žele vratiti u Hrvatsku. Bez obzira na sigurnost, red, rad i disciplinu u inozemstvu – svi žele natrag. To je jednostavno činjenica. Najprije sanjariš o asfaltu New Yorka. Fantaziraš o Los Angelesu i šest prometnih traka u svakom smjeru. Razmišljaš o multikulturalnosti Londona i mogućnosti da ti prvi susjed bude saudijski šeik, poznata glumica, glazbenik, nogometničar. Nakon hladna tuša dolaziš k sebi. Tražiš nekoga svog. Rođaka, prijatelja iz Domovine ili sunarodnjaka iako se prije niste ni pozdravljali na ulici. Ali je Hrvat. Dijelite istu prošlost, muče vas iste brige... Zemljaci ste. Napustio si Hrvatsku omamljen snovima kako ćeš preko noći postati Englez, Amerikanac, Talijan, Švedanin... A postao si – hrvatska dijaspora. Taj osjećaj potiče svakoga na povratak kući.“ Međutim, iskustvo boravka, studiranja i rada u stranoj zemlji ne može se ničim platiti, smatra Ćurić. Uza sve poteškoće, izazove, moguće i

nemoguće situacije i iskustva – životna škola koja se ovako stekne ostaje za čitav život. „Na nekom sam iseljeničkom portalu pročitao (iseljenik provodi mnogo vremena po raznim internetskim forumima, prelistavajući do u detalje novosti iz Domovine) sljedeće: „Kad se jednom vratiš u Domovinu, među svoje, moraš znati da njih ne zanimaju tvoji problemi. Njih ne zanima tvoja nostalgija, tvoja čežnja za rodnim krajem, naporan radni tempo ili zahtjevan šef na poslu. Sve što ih zanima jest: *Jesi li uspio? Koliko zarađuješ?*“

Zašto Hrvati odlaze i odlaze iz svoje zemlje?

Petar: „Jedini način da stvarno upoznaš svoju zemlju je da iz nje izadeš. Nema drugoga načina. A kad odeš, ne na tje dan-dva, to je zanemarivo – već na nekoliko mjeseci ili barem godinu dana, e onda nastupa magija! Prvo ćeš shvatiti da kod nas zapravo i nije baš toliko loše. Shvatit ćeš da je naša zemlja geografsko savršenstvo, klimatski ugodna i druželjubiva. Nažalost, podsjetit ćeš se, ujedno, na druga lica prosječnih Hrvata, vječno zabrinutih, vječno u grču, protestu, kro ničnom nezadovoljstvu, naboranih čela i alergičnih na sve i svakoga. Možda te to navede i na pomicao: *Oh, kad bi nas barem neka nevidljiva ruka pokupila na mjesec-dva dana i sve premjestila na Zapad, pa zatim opet vratila u Domovin, postali bismo istinski raj na zemlji!* Problem nije u zemlji. Problem je u ljudima. Ipak, postoji neko rješenje. Ponajprije druženje sa sebi sličima. Umrežavanje s drugim povratnicima. Povezivanje s našima u dijaspori. Ne otkrivati „toplu vodu“, već se okoristiti onim što je već spoznato. Primjerice, spoznaš li da je normalno planirati svoj život, obvezu i karijeru po pet i više godina unaprijed i da se to vani smatra sasvim normalnim, da s vlastitim šefom na poslu o tome u miru razgovaraš i da ti upravo on pomaže savjetima kako ćeš od točke A do točke B unutar zadanoga perioda, onda je teško vratiti se u konstantno stanje *opće opasnosti*,

dnevoga *obilaska Jajca i Drvara* i ratovanja partizana i ustaša. Tek što nazdraviš 2017., bude te i podsjećaju da je ipak još 1944. Tu napretka ne može biti. To smeta mladim ljudima. To je jedna od kočnica razvoja. Potrebna je velika ljubav prema svome kraju, obitelji i rodu da se Hrvatski seljenik odluči na povratak kući.“

BRANDING HRVATSKE U SVIJETU – SMISAO I CILJ?

Petar Ćurić o svom najvažnijem projektu pojašnjava: „Ono što je meni osobno izrazito bitno jest projekt BRANDING HRVATSKE U SVIJETU koji radim otpočetka svog povratka u Hrvatsku, u suradnji s državnim institucijama.“ Dosad su održane tri konferencije BRANDING Hrvatske, a sve je započelo u Puli 2015. godine s udrugom „Slavni u Istri“. Drugi je skup održan u Osijeku, a treći u Zagrebu. Četvrto izdanje BRANDING HRVATSKE konferencije održat će se u ožujku 2018. u Zagrebu. Nakon triju konferencija okupljanja istomišljenika i poduzetnika, očekuje se pokretanje konkretnih projekata od strane investitora hrvatskih povratnika. Suština cijelog projekta jest umrežavanje „elite u hrvatskoj dijaspori“ kako bi zajedno, ne kroz jednu političku stranku već sustavnim radom i pritiskom na sve političke aktere (lijevo i desno), omogućili da dijaspora zastupa – dijaspora – te da ta ista dijaspora pomalo preuzme odgovornost za bolju budućnost gospodarstva i demografije u Hrvatskoj, da se zaustavi ili barem smanji iseljavanje. Petar Ćurić smatra da „nitko istinski ne voli Hrvatsku kao onaj tko ju je već napustio pa se vratio. A također, na Zapadu je iseljenik naučio kako se radi i kako se vodi posao, dakle, može doći natrag i podići Hrvatsku na razinu dostojnog supartnera s drugima.“

Petar Ćurić, dolazeći iz svijeta, kao i drugi iseljenici, drugačije gleda na svoj dom i svoj narod. To je pogled iz daleka i s visine i s novim drugaćnjim iskustvima. Ako se ne vineš u visine, ne možeš vidjeti cjelinu, po poznatoj uzrečici, kao iz „ptičje perspektive“. Vidiš samo nešto malo oko sebe, a to nije dovoljno da spoznajom mijenjaš ono što nije dobro. „Ovaj projekt zadire u širinu osnovnih potreba hrvatskoga čovjeka i hrvatskog naroda, a to je potreba da ‘prestanemo biti gluhi i slijepi’ i prihvativimo činjenicu da, ako sami ne preuzmemmo stvari u svoje ruke, neće se ništa značajno dogoditi, osim što će stvar tih preuzeti dobro organiziran i uhodan Nijemac, Francuz, Amerikanac, Rus... a nas će upregnuti kao robeve i tada više nećemo imati pravo postavljati puno pitanja. Budimo sigurni da je Hrvatska prelijepa strancima da bi ju tek tako ostavili prevrtljivom Hrvatu da je do kraja uništi i opustoši. Uz iseljava

nja i rasprodaju zemljišta, Hrvatska tiho nestaje, dobiva nove gospodare, a Hrvat je ‘u rudniku’ ili u tudini“. U istarskim su selima domaći mještani već okruženi kućama stranaca koje se iznajmljuju, a čiste ih tamošnje žene. To bi značilo da se tijekom 2018. godine mora nešto konkretno pokrenuti – ili neće nikad. Uz to, očekuje se da javna diplomacija ima snažniju ulogu te da Hrvatsku doista treba BRENDIRATI u svijetu uz milijunske dijasporu koja je, trajno, najbolji hrvatski veleposlanik. „Što se mene tiče, želja mi je pokrenuti biznis i tvrtku u koju bih za posljavao isključivo povratnike! Najviše vjerujem samo njima! Također, za to sam da se omogući internetsko glasovanje za iseljenike po čitavom svijetu.“

I zaključna misao za doprinos boljitu života u Hrvatskoj?

Change before you have to. – Jack Welch

„Promijeni se prije nego što moraš.“ Još jedna Welchova bomba.

„Zasad još imamo šansu i sami sudjelovati u promjenama. Netko će nas danas možda nešto i priupitati. Sutra? Preuzet će nas spretniji i organizirani od nas. Upregnuti, i radit ćemo po njihovu. Bez puno pitanja. Zato – pokrenimo se! Mnogi su već napustili Hrvatsku, a ja s uzbudjenjem iščekujem i naš prvi pravi prolom povratnika! Ali to neće biti isti ljudi. To su ljudi s novim, proširenim vidicima koji će ostvariti kritičnu masu koja neće znati tolerirati svu besmislenost aktualnoga hrvatskog sustava vrijednosti. Sviđalo se to nekome ili ne, ovakav sustav odgovara još samo elitama koje tako sebi osiguravaju kakvu-takvu stabilnost, ali stabilnost zaslužuju svi građani ove zemlje, a ne samo podobni na funkcijama. Zato samo hrabro, i ciljajmo na najviše moguće!“

Mogu li nas iz krize izvući isti oni koji su nas u tu krizu i doveli?

Hrvatskoj treba nova misao. Novu energiju i novi polet jednostavno nije moguće crpiti iz posve presušenih izvora: pesimizma, jadikovki i predaje. Odbijam predaju. Prihvaćam pobjedivanje! Okružimo se pozitivnim i iskusnim ljudima koji vjeruju jedni drugima. Negativce i mrzovoljne izbacimo iz svoga života. Ako morate, *dajte otakz i dugogodišnjim ‘priateljima’ koji vas vuku dolje i možda su ljubomorni na vaš rast. Trebaju nam ljudi koji nas dižu i koji nas nose – koji vole ovu zemlju, a ne koji nas sputavaju, podcjenjuju i obezvrijedjuju*“, zaključuje Petar Ćurić.

IX. SUSRET S KOSOVSKOM CRKVOM

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIČNOG MOZAIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – prosljedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

Uako sam do svoga konačnog dolaska na Kosovo često boravio u Skopju, u susret s kosovskom Crkvom i zbiljom na određeni način započinje mojim aktivnim uranjanjem u sudioničtvu i sudbini života kosovskoga pastoralnog klera. Moj me, naime, biskup poziva jer je tih dana pritvoren, a zatim i osuđen na tri godine zatvora župnik u Đakovici don Petar Beriša, nesalomljiv Albanac. Kako su komunisti na svaki način htjeli nadomjestiti Crkvu i sakramente, on je svome stadiju jasno i glasno protumačio da civilna registracija braka nije sakrament, te zato i ne važi za rimokatolika. Javno proglašenje toga stava svete Crkve, a ne samo don Petra, bilo je dovoljno da ga osude kao neprijatelja narodne vlasti. A jer se usput sjetiše da ni moj kolega don Nikola još nije odslužio svoj patriotski dug, to i njega pozvaše u vojsku. Tako, jednim brzovatom mog ordinarija: „Don Petar Beriša osuđen, don Nikola pozvan u vojsku, dođi odmah, biskup“ završava moj odmor od vojske, a i čitav period priprave za moje svećeničko služenje! Prema onoj staroj latinskoj: „Omnia mea mecum porta!“ – pokupio sam svu svoju skromnu imovinu u nekoliko kutija i dva putna kovčega te 20. listopada stižem

u Skopje. Tu doznajem za sve teži položaj Crkve i na tim stranama. Partija steže svoje obruče, ali se njen neustrašiv pastir ne predaje. Njegov sveti kolega i zatočenik u Lepoglavi moli i trpi da bi ostali izdržali. Iz današnje je perspektive posve jasno da su za ta teška vremena Kristovoj Crkvi poslani posebni pastiri, koji ne pokleknuše ni pred kakvim ljudskim veličinama. Takav je bio biskup Čekada, pred kojim su doslovno drhtali pojedini funkcioneri komunističke vlasti u Skopju i Prištini, kad je trebalo s njim razgovarati na njegov zahtjev. Na njegove pisane žalbe ili zahtjeve često nisu odgovarali jer nisu bili sposobni suočiti se s njegovom argumentacijom i autoritetom, pa nisu znali je li za njih gore udovoljiti mu ili ga odbiti. U Zagrebu je Sveti Zatočenik svojim dostoanstvenim držanjem na sudu i u zatvoru dovodio do izbezumjenosti svoje mučitelje i partiju, a u Skopju je biskup Čekada, u potpuno nekatoličkom okruženju, svojim superiornim i odlučnim držanjem izazivao neshvatljivo strahopostovanje, koje mu stvorise i povećaše upravo oni koji imadoše priliku s njim razgovarati ili čitati njegove intervente. Zato su takvi i širili glas o njemu kao čovjeku s kojim se bolje ne susresti, negoli se u susretu osramotiti.

Prvo služenje u Đakovici

U okolnostima toga vremena ni biskup ne može tetositi svoga kuma. S dekretom i svojim blagoslovom šalje ga u vatrena krštenja, nešto kao – neplivača u bujicu. Tako sam se osjećao kad sam stigao u Đakovicu. Kad stiže autobus u Đakovicu, više ni vozač ne govori srpski, a prema izgovoru srpskoga moglo se uočiti da mu je strani jezik. Nitko ne spomenu Đakovicu, nego se čuje samo „Djakov“. Izađoh i od konduktéra preuzeh svoju prtljavu, a pravi je stres tek slijedio. Nakon nekoliko pokušaja da pitam prolaznika kako mogu doći do katoličke crkve, nitko nije razumio ništa, a još manje ja njih. Svi slijježu ramenima i nastavljaju put. Ne mogu doći k sebi da je moguće da sam došao u sredinu u kojoj mi ništa ne vrijede 3 – 4 jezika koje sam toliko učio. Iz moje posvemašnje izgubljenosti spasio

me „ćezadija“ – taksi prijevoznik koji je naišao tražeći mušteriju. A ćesa je nekad bila jedino prijevozno sredstvo, kao na Dalekom istoku rikša, oko 1 m visoka i do 1,5 m široka dvokolica s dvjema rudačima za konja. Metohijski su gradovi i sela, naime, bili puni potoka, potočića i rječica, koji su služili i kao cestovna mreža. Pa dok neki opskrbuju stanovnike pitkom i drugom potrebnom vodom, ostali služe za odvod otpadnih voda i najčešće prolaze kroz dvorišta. Kad udare kiše, sve to nabuja, pa za piće služe dobro građeni bunari, osigurani protiv zagađenja. Moj me takst proveze do manje crkve jer su narodne vlasti, oduzevši župni stan i ne razlikujući redovničko od pastoralnog, župnika ugurali u franjevački konak uz Svetište sv. Ane. Istovaroh pred konakom svoju prtljavu, ćezadija ode, a ja pokucah na vrata. Na vratima se pojavi moj ‘ratni drug’ iz letničkog incidenta, slovenski salezijanac i janjevački župnik don Vinko Sraka. Veselo se nasmijao jer sam ga svojim dolaskom oslobođio velike muke; ni on nije imao s albanskim jezikom veze. Trenutno se spakirao i požurio uhvatiti autobus za Peć i Janjevo. I dok sam se još s njim oprštao, pristupila mi je don Petrova majka i gledala me s nepovjerenjem jer se nismo razumjeli. I tek kad stiže mladi don Petrov sluga Martin, koji je kao i ja upravo stigao iz vojske pa je prilično naučio srpski, shvatila je, sirota, da me poslao biskup. Zacijelo je i ona mislila što će ja u Đakovici kad nikoga ne razumijem, ni itko mene. Duga su mi bila dva prva dana u mojoj nemoći da išta učinim u tom pogledu. Treći dan stigao je novi župnik, moj principal don Marijan Glasnović, župnik iz Beca (ne Beča), koji je o mojoj pedesetoj obljetnici života slavio svoj zlatomisnički jubilej. Njemu sam predao svoj dekret, kojim me ordinarij imenuje njegovim kapelanom u Đakovici i zamjenikom don Nikole u Novom Selu, a da ga nije razriješio brige za župu Bec. Kao dodatak natovario mi je brigu za Svetište sv. Ane gdje bih svakog utorka služio sv. misu, a tri četvrtine darova i milostinje mjesečno dostavljao ordinarijatu za izdržavanje sjemeništara i bogoslova u Pazinu i Đakovu.

„Suze prve noći“

Od turskoga osvajanja Balkana nikad nisu prestajale borbe, a još od rimskoga vremena – sa srpskim plemenima i hajducima. Moji su mi vjernici pripovijedali da još pamte vremena kad svećenik nije smio bez oružane pratinje ni do bolesnika. Od ubojstva posljednjega župnika franjevca u jesen 1944. g., a prije moga dolaska u Đakovicu, darovima svetišta raspolagali su još prije postavljeni odbornici, koji su i sebi posuđivali koliko su znali i mogli. Otad sam ja imao jedan ključ od blagajne, a njima sam ostavio drugi, pa se više za nj nisu ni otimali. Više je za godinu dana ostalo od četvrtine darova negoli za osam godina od tzv. cijeloga iznosa! A i za sjemenište bio je to znatan doprinos ordinarijatu. Albansku sam gramatiku s brevijarom i krunicom nosio uvijek sa sobom te svaki slobodni trenutak iskoristio za učenje jer je to bila moja najveća potreba i želja, što uz pomoć Božju i nije više bila prevelika muka. U susretu s djecom najviše sam naučio jer im je bilo draga da oni mene ispravljaju i uče, a ja sam njih učio katekizmu i molitvama. Mislim da ni jednom drugom metodom ne bih toliko postigao u učenju albanskoga, a usput naučih tolike pojmove, koji su upravo za vjeronaute potrebni. Tako ubrzo uvidjeh da moje „suze prve noći“ u Đakovici nisu bile suze očajnika nad svojom sudbinom, bile su izazvane nemoćnim uzdasima: zašto me Bog pozvao u sredinu gdje se ni s kim ne mogu sporazumjeti. Kako je, međutim, svaki početak težak, tako je i svaki uspjeh sladak. Moje služenje u Đakovici bilo je mnogo manje nadzirano zbog moga neznanja jezika, pa me se smatralo znatno manje opasnim. A već i samo ime Milorad kod nealbanskih funkcionera povlačilo je poseban tretman i drugačiji postupak. Tako sam se potpuno slobodno kretnao sa svojim pratiocem, koji bi me došao voditi na sprovod ili k bolesniku. Do premještaja u Gusinje ne imao ih poteškoća. Vjeronaute nismo mogli uopće držati, nego samo ljeti za prvočršćanke i svake pete godine za sv. potvrdu. Da je tih godina (1952. – 1968.) i bilo slobodno učiti vjeronaute, ne bi to bilo moguće fizički izvesti onom malom broju svećenika na tim velikim prostorima, bez putova i prijevoznih sredstava, a uz brojne bolesnike i česte sprove.

U Gusinje

Moj se ordinarij nije mogao načuditi kad me u proljeće 1953. g. poslao u Gusinje kako sam naučio ne samo čitati nego i prilično govoriti i ispovijedati, čak! Nije to, svakako, bilo bez posebnoga Božjeg dara, koji, eto, njemu nije bio dan. Možda i zato što mu je pri imenovanju prišapnuto da je to „privremeno rješenje“. Rat i poratno vrijeme pod boljševičkom diktaturom, međutim, učiniše njegov pri-vremenih boravak dugotrajnim. I dok sam se ja iz dana u dan nastojao prilagođavati potpuno drugaćijim uvjetima života negoli sam ih zamišljao, ne znajući kamo me put vodi, prošao je i Božić i Uskrs, a moj me ordinarij šalje u Gusinje jer čitavu godinu dana nitko nije posjetio te vjernike. Od informbirovske rezulucije 1948. g. njihov se broj bijegom čitavih obitelji iz Albanije skoro učetverostručio, pa je i potreba za svećenikom bila mnogo veća. Moj župnik don Marijan bio je prvim župnikom u Gusinju te mi je više puta znao pripovijedati o svojim najljepšim mladenačkim uspomenama iz toga planinskog glijezda ispod Prokletija. I već bolestan don Cyril Fabjan mi je, također, s oduševljenjem pričao svoje uspomene, pa sam tako o Gusinju imao podrobne informacije iz prve ruke. Biskup nije bio oduševljen mojom spremnošću jer se bojao daljine i izoliranosti i kako poslati svoga kuma na tako neizvjestan i opasan put.

Hodočašće „Maloj Gospo“

GORNJI LABIN Župa i crkva u gornjem Labinu nose ime Rođenja Marijina, što se pučki kaže Mala Gospa. Godinama teškom i dugom stazom hodočasti, pješači, župnik iz Rapca Stipan Mišura s uhodanom grupom, a po drugi put kraćom i laksom, širokom cestom župnik iz Donjeg Labina Blaž Bošnjaković, s povećom grupom. Misu je predvodio domaći novi župnik vlč. Mirko Vukšić koji je pozvao sve, i domaće vjernike i hodočasnike, na rast u ljubavi i poniznosti, prihvatanju i služenju, poput one koju slavimo – Marije. Koncelebrirali su još svećenici iz Dekanata vlč. Aleksandar Petrović i vlč. Ivan Mlikota. Ostali su opravdali svoj izostanak. Našli smo se pred samom župnom crkvom te se priključili prisutnima u crkvi na misno slavlje koje je započelo kraćom procesijom uz nošenje lika Male Gospe do misnoga oltara. Poslije mise svi smo se veselo častili pićem i kolačima koje su „pripremili župnik i vrijedne župljanke“. Na večeri je vlč. Mirko obavijestio kolege da je Biskup potvrdio izbor glasovanja za dekanu te je dekanom Labinskoga dekanata imenovan vlč. Mirko Vukšić. (BiB)

Hrvatski istarski preporoditelji

Josip Ribarić (I. dio)

Aktivno djeluje među hrvatskim stanovništvom. Udruživši se s lokalnim svećenstvom, snažno je djelovao na jačanju nacionalne hrvatske svijesti stanovnika, kao i na njegovoj boljoj gospodarskoj organizaciji. Tako se na Bujštini izdiže Kaštel gdje su osnovane uljarska, mljekarska i vinogradarska zadruga. Sve je to Ribarić činio jer je, kako je sam govorio, „kao sin seljačkih hrvatskih roditelja u Istri, htio vratiti svome narodu ono što je narodu dugovao“.

Slavni istarski jezikoslovac i dijalektolog Josip Ribarić rođen je u selu Vodice na prostoru Ćićarije prvoga dana mjeseca prosinca 1880. godine. Bio je najmlađe dijete Antuna i Urse rođene Ribarić Tomažinove koja potječe iz imućnije obitelji. Obitelj Slamarovićih, kako su ih sumješteni nazivali, uz njega imala je pетero živuće djece i četvero preminulih. Bila je među bogatijima u svojem kraju – u svojem posjedu imala je 400 ovaca, stoga je za njezine pripadnike život bio znatno lakši. Usto, otac Antun neko je vrijeme bio biran na dužnost seoskoga župana, pa valja pretpostaviti da je uživao određen ugled u zajednici. Braća Josipova bila su znatno starija od njega i u prvim godinama njegova života već su kročila u zreliju fazu svojega života, i to veoma uspješno. Tako se najstariji brat Ivan 1881. g. oženio u dobi od dvadeset pet godina i ostao u roditeljskoj kući, brat Šime nastanio se u mjestu Zagorje ob Pivki te je ondje otvorio prodavaonicu i gostonicu, a ranih 90-ih godina XIX.

st. braća se ujedinjuju i u Trstu osnivaju trgovacko poduzeće „Fratelli Ribarić“ koje se bavilo prodajom drvenoga ugljena navelikog. Boravak braće u Trstu predodredio je i život J. Ribarića, pa je onamo krenuo na obrazovanje, nastanivši se kod brata Stipe, preminuloga 1899. g. od posljedica tuberkuloze.

Od rodнога mjesta do Beča

Školovanje je započeo u rodnom mjestu, među prvom generacijom polaznika netom otvorene hrvatske pučke škole. Završivši četvrti razred 1890./1891. godine, iduće školske godine odlazi u Trst, upisujući ponovno treći razred, kako bi mogao svladati njemački jezik na kojemu se održalo obrazovanje u njemačkoj klasičnoj gimnaziji koju je upisao u dobi od trinaest godina. Ondje je završio peti razred, a potom upisuje šesti koji nije završio zbog zdravstvene situacije i smrti svojega brata Stipe. Za boravka u Trstu svladao je i talijanski te slovenski jezik, na kojemu je čak i pisao pjesme. Od ruke mu je išlo i pisanje novinskih članaka, pa je započeo objavljivati u časopisu *Naša sloga* i listu primorskih Slovenaca *Edinstvo*, a takvu je praksu nastavio i kasnije, odlaskom na studij u Beč. Ondje je započeo pisati za list *Balkan* koji je izlazio u Trstu, a u to doba urednik mu je bio Milutin Cihlar Nehajev. Trst napušta školske 1899./1900. godine kada započinje njemačku klasičnu gimnaziju u Kranju. Vrlo se brzo snašao i uključio u đački literarni kružok. Započinje objavljivati i pjesme koje potpisuje pseudonimom „Adrijanin“. Iduće školske godine zadesila ga je teška upala zglobova, zbog koje prekida obrazovanje. Seli se na tadašnji Sušak, gdje 1901./1902. pohađa sedmi razred

tamošnje hrvatske klasične gimnazije, na kojoj je maturirao 1903. godine, i to u dobi od dvadeset dvije godine.

Sa Sušaka odlazi u Beč gdje upisuje studij agronomije, vjerojatno pod utjecajem potreba svojega rodnog kraja. No, očito se u tome nije prepoznao, pa akademске godine 1904./1905. upisuje studij slavistike na istome sveučilištu. Ondje se osobito istaknuo kod poznatih slavista Vatroslava Jagića i Milana Rešetara u proučavanju dijalektologije. Uključuje se u rad Hrvatskoga akademskog kluba „Zvonimir“, postaje članom njegova odbora te potom i njegovim predsjednikom. Komunicirao je s mnogim tamošnjim studentskim društvima slavenskih naroda, pa ne čudi stoga činjenica da je s jednim od njih – Srpskim akademskim društvom „Zora“ – Ribarićev Klub imao zajedničke iznajmljene prostorije. U Beču upoznaje pripadnike druge generacije istarskih preporoditelja – tadašnje zastupnike u Carevinskom vijeću Matka Laginju i Vjekoslava Spinčića, te poprima neke od njihovih političkih ideja. Za vrijeme studija posjećuje svoju Istru i radi zabilješke lokalnoga govora. Iz toga razdoblja datira i zapis iz Barban-a iz 1905. godine. Bilježio je i pjesme svojega rodnog kraja, prikupivši solidan korpus. I ne samo to. U to doba započinje njegova preporodna djelatnost, odnosno nacionalno osvješćivanje istarskoga sela raznim kulturnim sadržajima. Tako u rodnom mjestu 1904. g. osniva pučku knjižnicu nazvanu „Narodna prosvjeta“, a tri godine kasnije i pjevačko društvo „Zelenbor“ kojemu je jedno vrijeme bio i predsjednik. Poticao je mnoge pomaže u gospodarskome smislu, primjerice, vidjevši kako žene nose izdaleka vodu

na plećima, potaknuo je da se u središte mjesta preusmjeri tekuća voda s udaljenoga izvora. Godine 1909. angažirao se oko osnutka za tadašnje doba veoma moderne mljekarske zadruge, koja je pod imenom „Hrušica“ osnovana na sjeveru Istre. Također, odlučio je poboljšati pasminu goveda u Vodicama, pa je s nekoliko mještana otisao u selo nadomak švicarske granice i nabavio pedeset rasnih krava i tri rasplodna bika. Navedeni su poslovi razlog njegovu kasnijemu dovršetku studija.

Učiteljska škola u Kastvu

Prvo radno mjesto bilo je ono suplenta u Učiteljskoj školi u Kastvu gdje dolazi na poziv tadašnjega ravnatelja Vladimira Nazora, s kojim je kasnije bio u prijateljskim odnosima. Predavao je hrvatski te talijanski i njemački jezik. Ondje je nastalo i više njegovih pjesama, a bavio se i prijevodima s talijanskoga jezika. S Nazorom je napisao čitanku za hrvatske pučke škole u Istri. Prepoznavši Ribarićevu djelatnost, Društvo sv. Ćirila i Metoda imenovalo ga je 1912. g. školskim nadzornikom za tadašnji sudbeni kotar Buje i politički kotar Poreč, pa je vodio računa da u netom pokrenutim školama Društva rade izvrsni pedagozi. Time je dobio širi prostor za aktivnije djelovanje među hrvatskim stanovništvom. Udrživši se s lokalnim svećenstvom, snažno je djelovao na jačanju nacionalne hrvatske svijesti stanovnika, kao i na njegovoj boljoj gospodarskoj organizaciji. Tako se na Bujštini izdiže Kaštel gdje su osnovane uljarska, mljekarska i vinogradarska zadruga. Sve je to Ribarić činio jer je, kako je sam govorio, „*kao sin seljačkih hrvatskih roditelja u Istri, htio vratiti svoje narodu ono što je narodu dugovao*“.

Slijedom navedenoga, na red je došlo i bavljenje politikom. U proljeće 1914. g. postaje narodnim zastupnikom na izborima za Istarski sabor u Poreču, i to kao kandidat Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri u općinama političkoga kotara Volosko – Opatija. Na toj je dužnosti bio veoma kratko zbog početka Prvoga svjetskog rata. Krajem 1915. i sam dobiva poziv za odlazak u rat, naprije u jedinice u Radgoni i Lebringu, a nakon toga biva premješten u Beč. Ondje je radio na prikupljanju gradiva za svoj doktorski rad koji je predao pod izvornim naslovom „*Gruppierung und Charakterisierung der südslavischen Dialekte Istriens*“ (*Razumeštaj južnoslavenskih dijalekata na poluotoku Istra*). Rad je došao na ocjenu profesorima Rešetaru i Vaclavu Vondraku i s njihove strane bio izvrsno ocijenjen. Ipak, svoju je objavu čekao dvadesetak godina.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

UČENIK – odgoj za cjelovit kršćanski život

4 Vrlo rano nazvano je *katehezom* sveukupno nastojanje Crkve da ljudi učini Kristovim učenicima, da im pomogne vjerovati da je Isus Sin Božji, kako bi po vjeri imali život u njegovo ime, da ih odgaja i poučava u tom životu i da tako izgrađuje Tijelo Kristovo.

542 Krist je u središtu toga ujedinjavanja ljudi u „Božju obitelj“. Oko sebe ih saziva svojom Riječju, svojim „znakovima“ koja očituju Kraljevstvo Božje, slanjem svojih učenika. Dolazak svoga Kraljevstva On će ostvariti nadasve velikim Otajstvom svoga Vazma: svojom smrću na križu i uskrsnućem. „Kad budem uzdignut sa zemlje, sve će privući k sebi.“ (IV 12,32) „Svi su pozvani na ovo sjedinjenje s Kristom.“

618 Križ je jedina Kristova žrtva, jedinog „posrednika između Boga i ljudi“. (1 Tim 2,5) A budući da se, u svojoj utjelovljenoj božanskoj osobi, „na neki način sjedinio sa svakim čovjekom“, on „pruža svim ljudima, na način koji Bog poznaje, mogućnost da budu pridruženi Vazmenom otajstvu“. On svoje učenike poziva da uzmu svoj križ i da idu za njim jer „on je trpio za nas, i ostavio nam primjer da idemo njegovim stopama“. On zaista hoće svojoj otkupiteljskoj žrtvi pridružiti one koji su njezini prvi korisnici. To se nadasve ostvaruje u osobi njegove Majke, prisnije nego itko drugi pridružene otajstvu njegove otkupiteljske patnje: *Osim Križa nema drugih ljestava za uspon na nebo*.

659 „Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu.“ (Mk 16,19) Tijelo Kristovo posvećeno je već od uskrsnuća, kako dokazuju nova i vrhunska svojstva što ih ono otad trajno uživa. Ali za četrdeset dana, dok on s učenicima prijateljski jede i pije i poučava ih o Kraljevstvu Božjem, njegova slava ostaje još zatrta pod prilikom obična čovještva. Zadnje ukazanje Isusovo završava konačnim ulaskom njegova čovještva u slavu Božju simboliziranu oblakom i nebom gdje on otad sjedi o desnu Bogu. Na posve iznimani i jedinstven način on će se ukazati Pavlu „*kao nedonoščetu*“ (1 Kor 15,8) u posljednjem ukazanju koje će samoga Pavla učiniti apostolom.

767 „Kad je bilo dovršeno djelo koje je Otac povjerio Sinu da ga izvrši na zemlji, na dan Duhova poslan je Duh Sveti da Crkvu neprestano posvećuje.“ Tada se „Crkva pred mnoštvom javno očitovala, a propovijedanjem se počelo širiti Evandelje.“ Budući da je Crkva „saziv“ svih ljudi na Spasenje, ona je po svojoj naravi misionarska, od Krista poslana svim narodima da mu od njih učini učenike.“

949 U prvoj jeruzalemskoj zajednici učenici „bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama.“ (Dj 2,42) Vjera vjernika jest vjera Crkve primljena od apostola, životno blago koje se dijeljenjem uvećava.

1248 Katekumenat, ili formacija katekumena, ima za cilj omogućiti ovima da, odgovarajući na Božju inicijativu, u jedinstvu s jednom crkvenom zajednicom, dovedu do zrelosti svoje obraćenje i vjeru. Riječ je o odgoju za cjelovit kršćanski život kojim se učenici združuju sa svojim Učiteljem Kristom. „Neka se stoga katekumeni (...) upute u otajstva Spasenja i vježbanje u evandeoskom načinu života i neka se svetim obredima – koji se imaju postupno obaviti – uvedu u život vjere, liturgije i ljubavi naroda Božjega.“

1257 Sam Gospodin tvrdi da je krštenje nužno za Spasenje. Stoga je zapovjedio učenicima da naviještaju Evandelje i krste sve narode. Krštenje je nužno za Spasenje onih kojima je Evandelje naviješteno te koji su imali mogućnost zatražiti sakrament. Crkva ne poznaje drugoga sredstva osim krštenja da zajamči ulazak u vječno blaženstvo; zbog toga pazi da ne zanemari poslanja što ga je primila od Gospodina, tj. da „iz vode i Duha nanovo rađa“ sve koji mogu biti kršteni. *Bog je spasenje vezao uz sakrament krsta, ali on sam nije vezan svojim sakramentima.* (priredo BiB)

U Svetom Petru u Šumi proslavljen blagdan Jasnogorske Gospe

Red pavlina u cijelome svijetu svake godine 26. kolovoza na poseban način slavi blagdan Gospe Jasnogorske, kojoj je posvećeno svetište u njihovu matičnom samostanu, u mjestu Jasna Gora nedaleko Czestohowe u Poljskoj. U pavlinskom matičnom svetištu je ove godine bilo izuzetno svećano jer je ujedno obilježena 300. obljetnica krunjenja čudotvorne slike Gospe Jasnogorske. Blagdan se od 1993. godine, od povratka pavlina u Sveti Petar u Šumi, i ondje obilježava svečanim misnim slavljem te procesijom s replikom slike Jasnogorske – Supetarske Gospe po mjestu, oko Kalvarije. Ove je godine blagdan obilježen u sklopu Smotre starocrkvenog pučkog pjevanja „Maša po starinski“ pa je u glazbenom smislu misa bila uvelike obogaćena sudjelovanjem renomiranih zborova i kulturno-umjetničkih društava koji njeguju starocrkveno pučko pjevanje svojih krajeva. Misno je slavlje predvodio svećenik Riječke nadbiskupije Ivan Šarić uz koncelebraciju nekolice srećenika, a prigodnu je propovijed izrekao supetarski župnik, pavlin Euzebije Josip Knežević. Propovjednik je u prigodnoj homiliji, komentirajući okolnosti svadbe u Kani Galilejskoj iz ulomka Evanđelja, potaknuo okupljene neka se, poput Marije, daju poučiti, i tako će primiti blagoslov i milosti. Neka im ona bude uzor u vjeri i pouzdanju u Boga jer iza kalvarije i svake naizgled bezizlazne situacije dolazi uskrsnuće. Spomenuo je ukratko i povijest slike Gospe Czestochowske koja je na Jasnu Goru donijeta iz Ukrajine 1382. godine. „Što god vam rekne, učinite“, samo to ponesite s ove mise i imat ćete mir u srcu, naglasio je propovjednik zaključno citirajući riječi Blažene Djevice Marije.

Procesija s replikom slike

Po završetku misnoga slavlja održana je procesija s replikom slike koja se nalazi na glavnem oltaru supetarske župne crkve, a koja se od one u jasnogorskom samostanu razlikuje po tome što supetarska nema ogrebotine. Slika Czestochowske Gospe na glavnem oltaru crkve sv. Petra i Pavla u Svetom Petru u Šumi je, prema zapisima, prosuzila 1721. godine. Zapis o tome postoji u biskupskom arhivu u Poreču, među spisima o obilasku župa po porečkom biskupu Gašparu Nigrisu koji je vjerodostojno prepisao

nekoliko stranica iz knjige spomenice supetarskih pavlina. Te godine, na Badnjak, otac pavlin Pavao Subski opazio je oko podneva na licu Blažene Djevice Čenstohovske na glavnom oltaru suze, jedna je kaplja istekla od sredine čela do usnica, druge tri pojavile su se pod okom do nosnica. Vidjevši to čudo, pavlini su se bili strašno prestrašili. Nakon zvonjave silno mnoštvo uputilo se u crkvu gledati susama pokriveno lice na slici. Na Novu godinu 1. siječnja 1722. god. pred pavlinima i mnoštvom vjernika prvi vidjelac čuda otac Pavao Subski misnim je rupčićem obrisao kaplje s Marijinim lica. Od tada pa sve do odlaska pavlina iz Sv. Petra u Šumi 1783. godine mnoštvo ljudi iz svih dijelova tadašnjih hrvatskih zemalja hodočastilo je slici čudesne Majke Božje Čenstohovske, a mnogi su se zavjetovali, ponajviše u bolestima.

Biskup Nigris prepisao je nekoliko zapisa samostanskog vikara koji je zapisao sljedeća uslišanja:

u kolovozu 1722., nakon što se žena pazinskoga upravitelja N. Diminića zavjetovala Čenstohovskoj Gospi, umirući je sin čudesno ozdravio. U znak zahvale ona je ona je 3. 1. 1723. poslala tabelu sa slikama urezanim u srebro.

U listopadu 1722. čudesno je ozdravio gologorički župnik Petar Kruzila koji je pri padu s konja posve oglušio. Nakon zavjeta supetarskoj Gospi i ozdravljenja

svima je razglasio da je ozdravio, a da prije nije vjerovao u ozdravljenje.

Također tijekom 1723. čudesno su ozdravili Žminjac Ivan Rovis i ugledni kapetan Barbana Antun Franković koji je u znak zahvale za sliku Gospe dao u Veneciji izraditi lijep okvir.

Ugledan seljak Grubiša Sikula iz Jasenovice kod Fuškulina ozdravio je nakon što je izrekao svoj zavjet riječima: "Pomozi mi, Djevice Marijo, koja si u crkvi sv. Petra krvavim susama plakala".

Nakon čudesnoga ozdravljenja ugledni pazinski muž darovao je 12 velikih svjeća za oltare crkve sv. Petra.

Administrator pazinske grofovije Antun Bartol Bono Aminis darovao je čudotvornoj supetarskoj Gospi nožicu od srebra u znak zahvale za ozdravljenje svoje djevojčice koja se rodila s iskrivljenom nogom, a po zagovoru roditelja nogu joj se potpuno izravnala.

Čudesno su ozdravile Mateja Bataja iz Kanfanara 6. 10. 1937. te Lucija Krpčić koja je ozdravila 1738., a već je bila na umoru. Godine došla je ispuniti zavjet Majci Božjoj supetarskoj i Justina Vozila iz Plomina koja je prije zavjetovanja bila sva zgrbljena i nije se mogla micati.

Na glavnem oltaru crkve sv. Petra i Pavla i danas Supetarce čuva i štiti čudесna Majka Božja Čenstohovska koja je po izjavama i službenim zabilješkama brojnih svjedoka na Badnjak daleke 1721. plakala, a kasnije preko zavjeta u njenom mnoge čudesno ozdravila.

Održan 14. „Koncert sv. Eufemiji“

U nedjelju, 4. rujna na rovinjskom je glavnom trgu održan 14. „Koncert sv. Eufemiji“, koji je ove godine bio posvećen obilježavanju 70. obljetnice mučeništva bl. Miroslava Bulešića. Koncertu je prethodilo misno slavlje koje je u rovinjskoj župnoj crkvi sv. Eufemije predvodio vlč. Darko Zgrablić, župnik u Svetvinčentu.

Koncert, kroz koji je publiku vodio već ustaljen voditeljski duo Vesna Terzić i Slavko Nedić, svojim je osebujnim glasom, uz klavirsku pratnju pijanistice Monike Zlatarek, otvorila mezzosopranistica Sofija Cingula iz Varaždina, koja trenutno predaje na Muzičkoj akademiji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Potom je na pozornicu pozvan vlč. Zgrablić koji je u razgovoru sa Slavkom Nedićem predstavio publici lik bl. Miroslava Bulešića, istaknuvši kako „se svetcima ne rađa, već se svetcem postaje, svaki dan“. Nakon Zgrablićeva nagovora, Davor Terzić, koji je sa suprugom Vesnom glavni organizator i umjetnički ravnatelj Koncerta, otpjevao je pjesmu „Oprost je moja osveta“, na temu Bulešićeve najpoznatije rečenice. Tijekom cijelog koncerta, između na-

stupa različitih izvođača, citati iz Duhovnoga dnevnika bl. Miroslava Bulešića. Maurizio i Martina Ferrara iz Rovinja, članovi Zbora mladih sv. Eufemije, samostalno su nastupili s nekoliko duhovnih uspješnica, pratio ih je Davor Terzić, a kao posebna gošća na pozornici pridružila im se i njihova kćи Elena Ferrara te Davorova supruga Vesna. Oni su svoj nastup završili izvedbom „Pjesme nerođenog“ kojom su nastupili na ovogodišnjem Tonkafestu u Ogulinu. Zatim je pozornicu i pozornost publice preuzeila s. Dijana Lončarek iz reda Milosrdnih sestara sv. Križa iz Zagreba koja je glazbenim performansom, na polako humorističan način, predstavila publici svoj put do redovničkoga zvanja, a potom je svoje glazbeno umijeće pokazala izvedbom poznatih duhovnih skladbi. Sljedeći je nastupio Siniša Česi iz Mađareva, posebno istakнуvši svoju pjesmu „Sine Davidov“, koju je, kako je rekao, napisao tijekom boravka na duhovnim vježbama u Rovinju. Grupa RiM iz Zagreba, odnosno Ružica Nedić s ocem Slavkom, bez druge članice, Maje, u svome se nastupu posebno istaknula pjesmom na španjolskom jeziku *Vida en Ti* (Život moj si Ti), koja je nastala u suradnji s argentinskom glazbenicom Athens. Koncert je završen zajedničkom izvedbom svih izvođača pjesama „Volim te“ i „Dajemo ti slavu“, a Davor Terzić je sve nazočne pozvao na sljedeći, jubilar-

ni, 15. „Koncert sv. Eufemiji“, sljedeće godine, prve nedjelje rujna. „Koncert sv. Eufemiji“ tradicionalno započinje niz događanja kojima Rovinj i rovinjska župa slave blagdan svoje zaštitnice, ranokršćanske djevice i mučenice sv. Eufemije kalcedonske, 16. rujna.

DRAŽ OBITELJI

Crkva smatra obitelj prvom i najvažnijom društvenom zajednicom. Obitelj ima posebna prava i nalazi se u središtu cijelogodruštvenog života. Ona je, naime, mjesto na kojem ljudski život nastaje i mjesto na kojem se oblikuju prvi međuljudski odnosi. Obitelj tvori temelj društva, iz nje proizlaze svi društveni poretci. Zbog tolike važnosti Crkva u obitelji vidi božansku ustanovu. (prema: DOCAT)

HODOČAŠĆE

VJERNIKA POREČKOOG DEKANATA

MARIJI POMOĆNICI U BREZJE

POSJET LJUBLJANSKOJ KATEDRALI

Subota, 14. listopada 2017.

Upisi u svim župnim uredima Porečkog dekanata

Cijena: 140,00 kn po osobi

Polazak u 6,00 sati iz pojedinih župa dekanata

Histria sacra - nova knjiga u izdanju "Josipa Turčinovića" - Pazin

Svetci su najdragocjenije osobe jednog naroda, jedne zemlje, nekog kraja. Ti su ljudi otkrili smisao života, otkrili su Božju ljubav, te su svu svoju djelatnost usmjeravali cilju za koji su stvorenici. Oni su najljepše cvijeće na polju čovječanstva. Upravo ih zato uvijek ističemo i pružamo drugima za uzor. Istra, premda smještena na križanju različitih naroda i kultura, zbog svog geografskog položaja i prožimanja spomenutih kultura ipak predstavlja jedinstveno zaokruženo područje koje možemo zasebno, kao jednu cjelinu, iz različitih kutova promatrati. U ovom ćemo našem djelu pokušati sažeti sve ono što je zabilježeno i što je ostalo u sjećanju naroda o svetcima, blaženicima i svetačkim likovima kršćanstva Istre, bilo da su ovdje rođeni, bilo da su tu živjeli, bilo da se ovdje čuvaju njihovi zemni ostatci, ili da se, pak, u Istri

posebno štuju. Opisat ćemo, dakle, one likove koji su povezani sa samim istarskim poluotokom, od Trsta prema jugu, s time što ćemo se pozabaviti i prvim vjerovjesnicima i mučenicima Akvilejskog patrijarhata, kojemu je Istra pripadala. Dakle, nije samo riječ o onima koje je Crkva proglašila svetima i blaženima, nego i drugima koji su svetački živjeli te iza sebe ostavili lijepu uspomenu svetog života. Smatrali smo, naime, da će biti korisno na jednom mjestu prikupiti i zabilježiti sve svete ljude Istre od početka kršćanstva do naših dana, koliko smo o njima uspjeli saznati, i to držeći se kronološkog reda. Dakako, nije ovo prvi pokušaj objedinjenja tih svetačkih imena, takvih nastojanja bilo je ranije kao i u novije vrijeme. Svetacke su osobe Istre zabilježili svi povjesničari Crkve u Istri, kao Bernardo de Rubeis i Giuseppe

Stanko Josip Škunca

HISTRIA SACRA

SVETCI I OSOBE SVETA ŽIVOTA ISTRE

Cuscito svete mučenike antike, Prosper Petronio, Paolo Naldini i Petar Stancovich kratko su opisali većinu istarskih svetaca do svoga vremena.

U novije je vrijeme biskup Dragutin Nežić dao cijelokupan pregled od Crkve priznatih svetaca i blaženika u Istri. Ovim našim radom pokušat ćemo obuhvatiti i opsežnije opisati još veći broj svetih osoba, tj. osoba čiji se smrtni ostaci u Istri čuvaju, tu se posebno štuju ili su ovdje ostavili trag svetačkog života. (Predgovor iz knjige)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082 • PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498 • POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Za sjećanje

OTIŠAO JE SVEĆENIK BRZA HODA, GRADITELJ I PRIJATELJ ALOJZIJE BAF

Spokoj u Gospodinu dar je Gospodinova velikodušnoga srca pastiru CRKVE i dobru čovjeku. O, jesmo li za to Gospodinu dostoјno uzvratili i ponizno se poklonili volji i pozivu NJEGOVU?! Jesmo li dostoјno zahvalili tolikim ljudima u sućutnosti, pažnji, blizini, pruženoj ruci i srcu, nazočnosti SVEĆENIKOVU zadnjem ovozemaljskom prebivalištu i oprštanju, mi koji ostajemo, koji smo ne samo dio nego i potpuni smisao Lojzova života u životu svećenika, brata, rođaka, susjeda, prijatelja, supatnika i radosna pomagača svima i u svemu, svim srcem i spontanošću onoliko koliko mu je njegova pretopla i dobronamjerna priroda dopuštala. Alojzije Baf, dobar čovjek iz sela Ruhci, istarski je i hrvatski katolički svećenik, župnik u Svetom Ivancu, Ceru, Barbanu, Materadi, Višnjunu i najduže u Župi svetog Vitala u Ritošinu Brigu i Svetom Jeronimu u Vižinadi – puna tri i pol desetljeća. Htio je puno, uvijek spremno u svemu – u župama, u obiteljima, u društvenoj zajednici, na raspolaganju čovjeku bez obzira na opredijeljenost, naciju i vjeru. Svima prijatelj. Od djece do mladih, od zrelih graditelja našega zavičaja do staraca, ne dijeleći ljude na imućne i siromašne. Potonjima je bio i više od sućutna prijatelja. Učinio je koliko je mogao i znao, ponekad brzopleti ili naivno, ali s uvjerenjem da sav živi svijet živi i misli slično njemu, zadovoljan tek sitnicama i iskrenom ljudskom riječju. Otišao je tiho. Ne žaleći se ni na fizičku ni na duševnu bol. Potpuno opratstajući i s pozdravom koji će sve koji su ga poznavali, dugo, dugo hrabriti, voditi i osvjetljavati put. Njegov je život bio brzi hod, građenje, vjernost našoj CRKVI i GOSPODINU, spontana čovječnost, ispružena ruka i žar bratske ljubavi naučene u Kristovoj školi i poslanju. Neka mu je dar Božjega spokoja blagoslovjen i vječan. Naša ljubav bliska i razumljiva. (Marica i Slavko Ledić)

70. OBLJETNICA USPOSTAVE
PAZINSKE ADMINISTRATURE

40. OBLJETNICA
ISTARSKA CRKVA JEDNA

I

MONS. DR. DRAGUTIN NEŽIĆ
PRVI BISKUP UJEDINJENE
ISTARSKE CRKVE

PAZIN - PAZINSKI KOLEGIJ
20. listopada 2017. u 9,00 sati

